

Ulkomaalaisvirasto

Ulkomaalaisvirasto

Vuosikertomus 2005

Vuosikertomus 2005

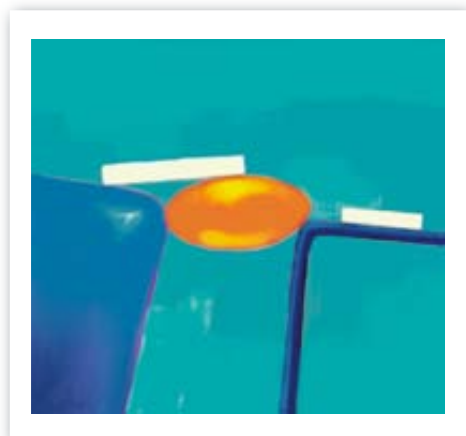
Sisältö

3	Vuosi 2005 lyhyesti	18	Verkkopalvelut ovat tärkeimmät tiedotuskanavat
4	Toiminnan vakauttamisen vuosi	19	Uusi palkkausjärjestelmä käyttöön
6	Tiimar tarjoaa aasialaista kulttuuria ja elämyksiä	20	Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan
7	Oleskelulupien hakemusmäärät kasvoivat	21	Tietohallinto koordinoi sähköistyshankkeita
9	Rakastan Suomea mutta Egypti on kotimaani	22	Yhteistyötä ulkosuomalaisparlamentin kanssa
10	Alueyksikkö toimii kolmella paikkakunnalla hyvässä yhteishengessä	23	Ulkomaalaisvirasto juhli 10-vuotispäiväänsä
12	Perheemme on kotiutunut Suomeen	25	Avainlukuja Nyckeltal Key Figures
13	Pakolaiskiintiössä suurin ryhmä myanmarilaiset	28	English summary
13	Kansalaisuusilmoitusten määrät ovat pysyneet ennallaan	31	Svensk resumé
16	Laaja yhteistyöverkosto Suomessa ja ympäri maailmaa	34	Organisaatio 1.4.2006
		34	UVI lyhyesti

Kansikuva:

Ihab Bishai
FAMILY

öljy ja akryyli puulle
95 x 85 cm, 2005

Ihab Bishai
OVAL BALANCE
akryyli puulle
85 x 80 cm, 2006

Vuosi 2005 lyhyesti

Toiminta vakautettiin ja organisaatiouudistusten avulla tehtiin kehityspolkuja pitkälle tulevaisuuteen.

Visio ja toiminta-ajatus päivitettiin sekä luotiin yhteinen strategia ja uudet arvot.

Keskeisin kehittämishanke liittyi ulkomaalaisprosessien sähköistämiseen, joka koskee kaikkia ulkomaalaishallinnossa työskenteleviä viranomaisia.

Toimintakäsikirja Manu, ulkomaalaisasioiden sähköinen tiedonlähde ja työkalu viranomaisille, otettiin käyttöön lokakuussa.

Opiskelijoiden oleskelulupahakemusten määrä kasvoi ja myös työntekijöiden hakemuksissa oli jonkin verran lisäästä.

Tilapäinen oleskelulupa myönnettiin 259 turvapaikanhakijalle, jotka olivat pääosin Afganistanin, Irakin ja Somalian kansalaisia.

Yksintulleiden lasten määrä nousi huomattavasti ja Dublin-tapausten määrä pysyi korkeana.

Kansalaisuusilmoitusten määrät pysyivät ennallaan. Kansalaisuusyksikkö keskittyi hakemusruuhiin purkamiseen. Käsittelyaikoja saatiin lyhennettyä siten, että kaikkien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 551 päivää.

Ulkomaalaisviraston Internet-sivustolle lisättiin sähköinen Suomen kansalaiseksi -palvelu, jonka avulla hakija saa yleiskuvan omasta tilanteestaan ja voi arvioida, täyttääkö hän kansalaistamisen edellytykset.

Ulkomaalaisvirasto täytti 10 vuotta. Asiakas- ja asiämäärät ovat vuosien aikana kasvaneet.

Toiminnan vakauttamisen vuosi

Ulkomaalaisvirasto saavutti keväällä 2005 kymmenen vuoden virstanpylvään. Virastohistoriassa aika on lyhyt, mutta ulkomaalaishallinnossa pitkä. Tähän kymmeneen vuoteen mahtuu paljon, koska kehitys ulkomaalaishallinnossa on ollut valtavan nopeaa. Lainsäädännön muuttuminen ja Euroopan unionin jäsenyys ovat tuoneet ulkomaalaisasioihin paljon uutta. Koko kymmenen vuoden ajan ovat maahanmuutto, turvapaikkamenettely ja kansalaisasiat olleet keskeisiä, mutta painopisteet ovat muuttuneet ja turvapaikanhakijoiden määrät kasvaneet.

Vuosi 2005 oli toiminnan vakauttamisen vuosi.

Organisaatiouudistusten avulla teimme kehityspolkuja, joita voimme seurata pitkälle eteenpäin. Olemme siirtyneet linja-ajattelusta yksikköajatteluun. Lakkautimme pakolais- ja turvapaikkalinjan, ja sen asiat siirrettiin alueyksikköön Helsinkiin, Lappeenrantaan ja Kuhmoon. Ulkomaalaisvirastolle, erityisesti alueyksikön johdolle ja henkilöstölle, on iso haaste saada uusi organisaatio toimimaan. Organisaatiouudistus koski myös maahanmuuttoyksikköä, koska osa pakolais- ja turvapaikkalinjan asioista siirrettiin sinne.

Organisaatiouudistuksen rinnalla olemme päivittäneet Ulkomaalaisviraston vision ja toiminta-ajatuksen sekä luoneet yhteisen strategian ja uudet arvot. Kyseessä oli iso prosessi, joka vietiin läpi koko talon. Tästä haluan lausua henkilökunnalle suuret kiitokset. Meillä on nyt yhteiset arvot, joihin jokaisella työntekijällä on ollut mahdollisuus vaikuttaa. Vuoden 2006 keskeinen tavoite on arvojen jalkauttaminen sekä strategian muuttaminen käytännön toimenpiteiksi.

Uudet arvomme ovat avoin, osaava ja oikeudenmukainen Ulkomaalaisvirasto. Jokainen meistä tietää mitä avoimuus ja oikeudenmukaisuus tarkoittavat, ja mitä osaamista jokaiselta odotetaan. Arvot näkyvät talossa sekä sisäisesti että ulospäin.

Vuoden 2005 keskeisin kehittämishankkeemme liittyi ulkomaalaisprosessien sähköistämiseen, joka koskee kaikkia ulkomaalaishallinnossa työskenteleviä viranomaisia. Määrittelytyö saatiin valmiiksi vuonna 2005, ja tavoitteena on päästä viimeistään vuoden 2007 alussa toteuttamaan hanketta. Tuotantokäyttöön se otetaan kokonaisuudessaan vuoden 2009 alussa. Voin ylipästä sanoa, että Ulkomaalaisvirasto on hankkeen toimeenpaneva moottori, ja yhdessä hankkeeseen osallistuvien muiden viranomaisten kanssa olemme edelläkävijöitä valtionhallinnon sähköisen asioinnin kehittämisessä.

Toinen suuri vuonna 2005 toteutettu hanke on viranomaisten yhteinen sähköinen toimintakäsikirja Manu. Sekin on toteutettu meidän aloitteestamme. Tavoite on, että Manulla olisi aikanaan noin 15 000 käyttäjää.

EU-tasolla tehdään koko ajan maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa koskevia päätöksiä, jotka heijastuvat virastomme päätöksentekoon. Tehtäväkenttämme muuttuu ja saamme uusia velvoitteita. Ulkomaalaisviraston uusi merkittävä tehtävä tulee olemaan osallistuminen ihmiskaupan torjuntaan ja sen uhrien auttamiseen. Vaativa tehtävä on myös maahan yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden perheiden jäljittäminen, jota koskeva lakiesitys on valmisteilla.

Kaiken kehittämisen perustana on osaava ja työhönsä motivoitunut henkilöstö. Virastossa on panostettu työhyvintointiin ja työssä jaksamiseen. Johtamisen kehittäminen tukee osaltaan tätä toimintaa. Tavoitteemme onkin olla oman tehtäväalueemme arvostettu huippuasiantuntija.

Jorma Vuorio
ylijohtaja

KOHTI VAKAUTTA

- > Yhteinen visio
- > Yhteiset arvot
- > Yhteinen strategia

Tiamar tarjoaa aasialaista kulttuuria ja elämyksiä

Indonesialainen Cynthia Mäkipää pyörittää omaa Tiamar-yritystään jo seitsemättä vuotta pääkaupunkiseudulla. Yritys antaa hotelli- ja ravintola-alan koulutusta, johtamiskoulutusta sekä järjestää aasialaisen ruuan kokkauskursseja ja aasialaisen bisneskulttuurin kursseja. Lisäksi Tiamar järjestää teematapahtumia yrityksille, jotka haluavat tarjota henkilöstölleen vaikkapa aasialaisen tai japanilaisen illan ruokineen ja ohjelmineen.

– Aasialaisen kulttuurin tuntemus on tärkeää bisneksen-teossa. Itämainen kulttuuri eroaa niin paljon pohjoismaisesta kulttuurista, että osapuolten välille voi syntyä helposti väärinkäsityksiä. Aasiassa ruokailu on tärkeä osa bisnes-neuvotteluja, joten on hyvä tuntea lisäksi myös ruoka-kulttuuria, Mäkipää sanoo.

Tiamar tekee yhteistyötä useiden suomalaisten yritysten ja oppilaitosten kanssa, muun muassa Haaga Instituutin, Pirkanmaan Ammattikorkeakoulun sekä ravintola- ja elintarvikealan yritysten kanssa.

SVEITSISTÄ SUOMEEN

Cynthia Mäkipää on syntynyt Indonesian Jaavan saaren itäosassa sijaitsevassa Surabayan kaupungissa. Hän opiskeli Surabayan yliopistossa, ja työskenteli valmistumisensa jälkeen mm. Japanissa ja Yhdysvalloissa. Kohtaloksi muodostui sveitsiläinen IHTTI School of Hotel Management, jonne Cynthia Mäkipää tuli vuonna 1988 opiskelemaan hotelli- ja matkailualaa. Suomalainen Markku Mäkipää opiskeli samassa oppilaitoksessa. Nuorten välille syttynyt rakkaus johti avioliittoon vuonna 1995. Perheeseen kuuluu nyt myös kaksi poikaa, 6-vuotias Christian ja 3-vuotias Michael.

Alussa eläminen Suomessa oli Cynthia Mäkipäälle rankkaa. – Ilma oli kylmää ja ulos lähtiessä piti pukea paljon päälle. Sopeuduinkin kuitenkin parissa vuodessa, hän kertoo. Nyt hän kouluttaa, neuvoa ja motivoi muita maahanmuuttajia yhteistyössä NYP-yrityspalvelun kanssa.

AVANTOUINTI RENTOUTTAA

Suomesta löytyi hiihdon, lasketteluun ja saunomisen lisäksi myös eksoottisempi harrastus, avantouinti. – Aloitan sen

yleensä lokakuussa. Sauna on minulle pyhä paikka, jonne menen yksin. Siellä keskityn omiin ajatuksiini. Saunasta pulahdan avantoon aina muutaman kerran. Se on erinomainen keino poistaa stressiä.

Muista harrastuksistaan hän mainitsee perinteiset indonesialaiset ja aasialaiset tanssit, joita hän esittää ja opettaa. Lisäksi hän toimii Indonesialaisyhdistys ry:ssä.

– Siellä on lasten työpaja, jossa käy kymmenkunta lasta. He puhuvat siellä keskenään indonesiaa, selvittää Cynthia Mäkipää. Hän puhuu lapsilleen äidinkieltään indonesiaa, isä puolestaan puhuu lapsille suomea. Äidinkieltään lisäksi Cynthia Mäkipää puhuu sujuvaa englantia, hyvää ranskaa, japania, saksaa ja suomea.

– Käyn Indonesiassa parin vuoden välien. Olen jo niin tottunut suomalaiseen elämänmenoon, että viimeksi siellä käydessäni koin shokin. Siellä asiat eivät hoidu kuten täällä. Suomi on minun toinen kotimaani. Täällä on hyvä asua ja turvallista kasvattaa lapset.

Oleskelulupien hakemusmäärät kasvoivat

– Vuonna 2005 opiskelijoiden oleskelulupa-hakemusten määrä kasvoi, ja myös työntekijöiden hakemuksissa oli jonkin verran lisäystä. Eniten hakemuksia tuli Venäjältä ja Kiinasta. EU-maista tulevien opiskelijoiden hakemukset käsittelee poliisi. Opiskelijat saavat oleskeluluvan keskimäärin alle kuukaudessa, ja suurin osa hakemuksista on myönteisiä. Kielteisien päätösten syynä on joko opiskelupaikan puute tai toimeentulo ei ole kunnossa. Opiskelijoita on yliopistojen lisäksi ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa, kertoo johtaja **Heikki Taskinen**.

– Työntekijöiden hakemukset jakautuvat kahteen erilaiseen prosessiin. Erityisasiantuntijoille, yritysten johdolle, urheilijoille sekä tieteen, taiteen ja kulttuurin ammatilaisille riittää pelkkä oleskelulupa. He pääsevät maahan ilman työvoimapolitiittista harkintaa, ja hakemuksen käsittelyaika on lyhyt. Toinen puoli hakijoista käy läpi kaksivaiheisen prosessin. Sen jälkeen annamme lopullisen päätöksen, Taskinen selvittää.

Taskisen mukaan kaksivaiheinen lupamenettely on liian monimutkainen, ja sitä pitäisi yksinkertaistaa tulevaisuuden työvoimatarpeiden tyydyttämiseksi. Työvoimatoimisto tekee ensin osapäätöksen jossa selvitetään, onko avoinna olevaan

työhön saatavilla kohtuullisessa ajassa sopivaa työvoimaa Suomen työmarkkinoilta. Työvoimatoimisto selvittää myös työehtojen riittävyyden sekä työnantajan edellytykset toimia työnantajana. Myönteisen päätöksen jälkeen Ulkomaalaisvirasto myöntää ensimmäisen oleskeluluvan. Jatkoluvan myöntää poliisi.

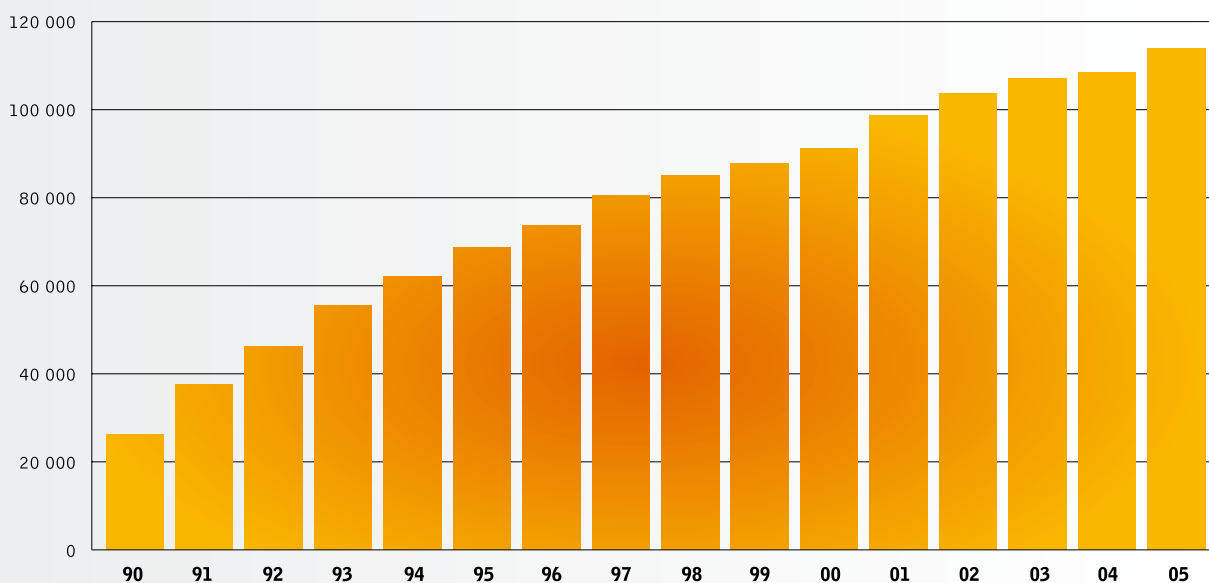
– Selkeintä olisi, jos olisi vain yksi työperusteinen lupa riippumatta siitä, mihin ammattiin tai tehtävään hakija sijoittuu ja jossa vain työntekijä itse voi laittaa hakemuksen vireille joko edustustossa ulkomailla tai paikallispoliisissa Suomessa, Taskinen sanoo.

Hänen mukaansa kaksiosaisesta päätöksenteosta pitäisi luopua ja siirtyä lausuntomenettelyyn. Lausunto työvoimatoimistoilta pyydetäisiin vain tiettyjen ammattien tai ammattialojen osalta, joissa työvoimapolitiittinen harkinta katsotaan tarpeelliseksi ja joissa ammattiliitot ovat merkittävässä roolissa. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi rakennus-, siivous- ja ravintola-ala.

PALUUMUUTTAJAT KARTOITETTIIN

Paluumuuttaja on ulkosuomalainen, joka palaa Suomeen. Suomessa käsitettä sovelletaan entisiin Suomen kansalaisiin

ULKOMAALAISET SUOMESSA

Lähde: Väestörekisterikeskus

sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin. He ovat kansallisuudeltaan mutta eivät kansalaisuudeltaan suomalaisia.

Vuonna 2005 entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevien henkilöiden paluumuuttojono päivitettiin ja muuttohalukkaat kartoitettiin. Venäjällä muuttohalukkaita paluumuuttajia oli 15 000–16 000 ja Virossa 800–900. Jonojen kokonaispituus oli alun perin Venäjällä 21 000 ja Virossa 5 000 henkilöä.

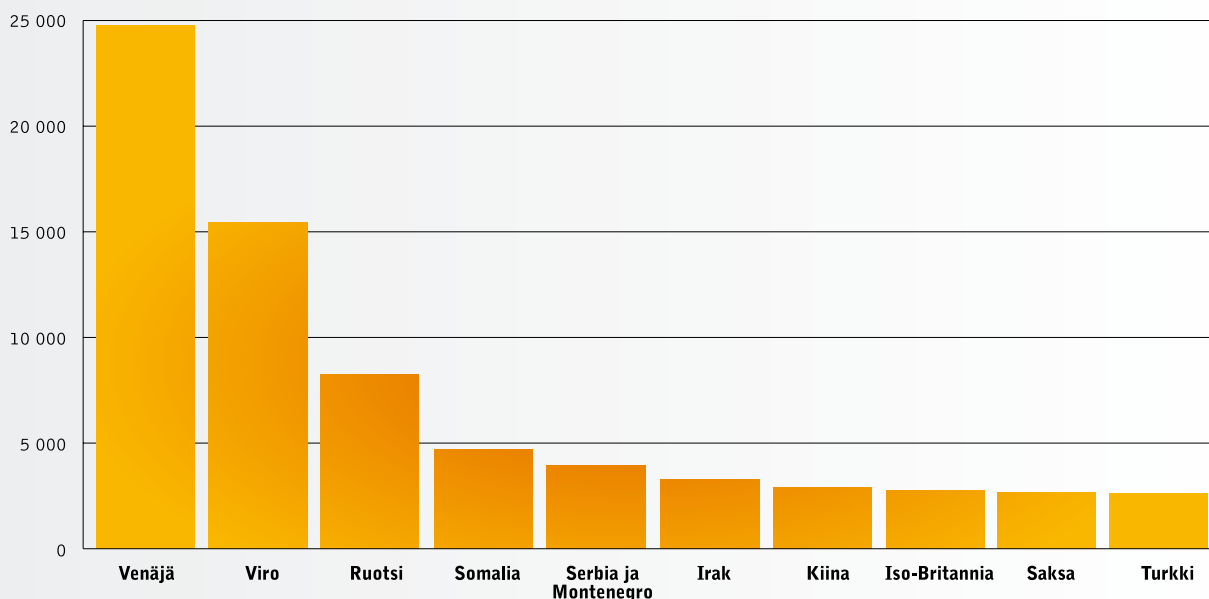
Hakemukset ottaa Suomessa vastaan poliisi, ulkomailla Suomen ulkomaan edustustot. Hakemuksen saavuttua Ulkomaalaisvirastoon kesti opiskelijan hakemuksen käsittely keskimäärin 20 päivää ja työntekijän 46. Perhesidehakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 115 päivää ja pakolaisten perhesideiden osalta noin vuoden. Taskisen mukaan hankaluutena on se, että pakolaisilla ei ole papereita, ja DNA-testaukset vievät paljon aikaa. Perhesidehakemuksista suurin osa hyväksytään. Vuonna 2005 perhesidehakemuksia käsiteltiin 4 548.

EU-MAIDEN KANSALAISET SUOMESSA 31.12.2005

Vanhat jäsenmaat		Uudet jäsenmaat	
Alankomaat	875	Kypros	27
Belgia	178	Latvia	469
Espanja	756	Liettua	396
Irlanti	315	Malta	12
Iso-Britannia	2 776	Puola	910
Italia	1 111	Slovakia	130
Itävalta	286	Slovenia	21
Kreikka	371	Tseki	200
Luxemburg	14	Unkari	682
Portugali	210	Viro	15 426
Ranska	1 107	Yhteensä	18 273
Ruotsi	8 255		
Saksa	2 768	Kaikki	37 937
Tanska	651		
Yhteensä	19 664		

Lähde: Väestörekisterikeskus

ULKOMAALAISET SUOMESSA

Lähde: Väestörekisterikeskus

Rakastan Suomea mutta Egypti on kotimaani

Egyptiläisen *Ihab Bishain* tie Suomeen kulki Yhdysvaltojen kautta. Suezissa vuonna 1958 syntynyt ja Alexandriassa varttunut Bishai jätti hammaslääkärin uran Egyptissä taakseen ja vaihtoi taiteeseen. Hän muutti vuonna 1982 Yhdysvaltoihin, jossa hän aloitti taideopinnot. Opintojen jälkeen Bishai työskenteli kasinolla Las Vegasissa ja harrasti maalaamista vapaa-aikoinaan.

Suomeen Bishai tuli klassisesta syystä. Hän rakastui suomalaisen naiseen ja muutti Suomeen vuonna 2001. Aviopari asuu nyt Espoossa, jossa Bishai keskittyy maalaamiseen. – Aikaisemmin, kun kävin töissä ja maalasın vapaa-aikoina, en pystynyt toteuttamaan itseäni. Nyt teen taidetta päätyökseni.

Bishai tekee tietokonegrafiikkaa ja maalaa sekä öljy- että akryyiliväreillä. Joskus maalatessaan hän tekee ensin tietokoneella kuvan, joka on sitten malli lopulliselle työlle.

– Öljyväri maalataan kerroksittain ja kuva muodostuu vähitellen kerros kerrokselta. Se on hidasta työskentelyä, koska värikerrosten kuivumista pitää odottaa. Sen takia pohjustan maalauksen usein nopeasti kuivuvilla akryylimaleilla ja jatkan työtä öljyväreillä, tai käytän pelkästään akryylimaleja, Bishai selvittää maalaustekniikkaansa.

INSPIRAATION LÄHTEILLÄ

Inspiraatiot töihinsä Bishai ammentaa Välimeren aukeista maisemista. – Ihminen on hauras. Kaikki mitä ihminen rakentaa, oli se kuinka suurta tahansa, voi koska tahansa murentua. Töissäni kuvaan sitä, kuinka hauras ihminen on verrattuna maailmankaikkeuteen.

Yhdysvalloissa asuessaan Bishai kävi usein taidenäyttelyissä, joissa esillä olevassa taiteessa hän kuitenkin usein aisti pinnallisuutta.

– Yhdysvalloissa suurella hinnalla myyvä ja arvostettu taide perustuu siihen, että taiteilija on keksinyt jotakin uutta ja erilaista. Uutuudenviehätys myy eikä syvällisyyttä arvosteta. Bishai tunsı, että hänen oma taiteensa kärsi amerikkalaisessa ympäristössä.

– Suomessa ihmiset ovat aitoja ja rehellisiä. Kun lähdin Egyptistä, isäni sanoi minulle: “Mitä pohjoisemmaksi menet, sitä paremmin asiat ovat”. Tämä näkyy pitävän paikkansa. Johtuuko se siitä, että ihmisiä on täällä vähän vai säästä, Bishai miettii.

Egyptissä taiteilija käy vaimonsa kanssa usein.

– Vaimoni rakastaa Egyptiä, ja hänestä tuli siellä nopeasti osa perhettäni. Egyptin matkoilta saan inspiraatiota taiteeseeni. Rakastan Suomea mutta Egypti on kotimaani, Bishai kiteyttää.

Alueyksikkö toimii kolmella paikkakunnalla hyvässä yhteishengessä

Alueyksikössä hoidetaan turvapaikka- ja kiintiöpakolaisasiat. Alueyksikköön kuuluvat Helsingissä sijaitsevien kolmen tulosalueen lisäksi Lappeenrannassa Saimaan tulosalue ja Kuhmossa Kainuun tulosalue. Maaliskuussa alkanut Helsinki-Vantaan toimipisteen määräaikainen kokeilu lopetettiin marraskuun alussa.

Vuonna 2005 Suomesta haki turvapaikkaa 3 574 henkilöä, ja 3 439 henkilöä sai päätöksen hakemukseensa. Turvapaikan sai 12 hakijaa ja oleskelulupa myönnettiin 585 hakijalle, joista tilapäisiä lupia oli 259. Kielteisen päätöksen sai 2 472 hakijaa.

Turvapaikkaa haetaan yleensä suojeluntarpeen tai huonojen elinolosuhteiden takia. Hakijat ovat joutuneet lähtemään kotimaastaan vainon tai epäinhimillisen kohtelun takia. Syynä lähtöön voi olla myös köyhyys, sodat ja ympäristökatastrofit.

– Turvapaikanhakijoiden määrä laski seitsemän prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen, mutta ns. Dublin-tapausten määrä on pysynyt korkeana, alueyksikön johtaja **Esko Repo** kertoo.

Dublin-tapauksessa turvapaikan hakija on yleensä hakenut ennen Suomeen tuloaan turvapaikkaa jo jossakin toisessa EU-maassa ja saanut kielteisen päätöksen tai lähtenyt maasta ennen asian ratkaisua. Tapaus kuuluu sille EU-maalle, josta hakija on ensin hakenut turvapaikkaa. Kielteisistä päätöksistä 55 prosenttia oli Dublin-tapauksia.

– Dublin-tapauksia oli 1 355. Lähes puolet Dublin-päätöksen saaneista päätti poistua Suomesta omin avuin. Usein matka

näytti suuntautuvan tilastojen perusteella toiseen jäsenmaahan, Repo kertoo.

HAKIJAMAAT PYSYNEET VIIME VUOSINA SAMOINA

– Romanihakijoiden määrä kasvoi vuonna 2005. He olivat pääasiassa Bulgarian kansalaisia. Heidän hakemuksensa käsiteltiin nopeutetusti, ja kaikki saivat kielteisen päätöksen. Teemme tiivistä yhteistyötä poliisin kanssa, ja hakijat palautettiin poliisien saattamana takaisin kotimaahansa useampaan otteeseen vuoden aikana, Repo kertoo.

Revon mukaan julkisuudessa keskusteltiin paljon päätöksestä myöntää 259 turvapaikanhakijalle tilapäinen oleskelulupa maastapoistamisen estymisen vuoksi. Ulkomaalaisviraston vuonna 2005 tekemän linjauksen mukaan Afganistaniin, Irakiin ja Somaliaan ei voitu järjestää palautuksia, vaikka henkilöiden palauttamiselle näihin valtioihin ei olisi ulkomaalaislain ja kansainvälisten sopimusten perusteella estettä.

– Ongelmaksi muodostui se, että ulkomaalaislaki ei anna tilapäisen oleskeluluvan saaneelle mahdollisuutta työntekoon Suomessa. Ongelmia esiintyi myös näiden henkilöiden sijoittumisessa Suomessa lupapäätöksen jälkeen. Suuri osa heistä jäi edelleen vastaanottokeskuksiin, Repo kertoo.

YKSINTULLEIDEN ALAIKÄISTEN LASTEN MÄÄRÄ JYRKÄSSÄ NOUSUSSA

Turvapaikkaa hakevien yksin tulleiden alaikäisten lasten määrä kasvoi voimakkaasti. Vuonna 2005 hakijoita oli 220, kun vuotta aikaisemmin luku oli 140. Repo arvelee kasvun johtuvan pohjoismaiden ja muiden EU-maiden tiukentuneesta lainsäädännöstä perheen yhdistämisessä.

Sormenjälkiä on tallennettu EURODAC-sormenjälkirekisteriin vuodesta 2003.

Rekisterin avulla voidaan tunnistaa turvapaikkaa jo toisessa maassa hakenut ns. Dublin-tapaus.

	2003	2004	2005
Turvapaikanhakijat	3182	3861	3574
Eurodac-järjestelmään tallennetut sormenjäljet	1934	2701	2526
Eurodac-osumailmoitukset	592	1507	1439
Osumien %-osuus tallennetuista sormenjäljistä	30 %	56 %	57 %

Revon mukaan tapaukset ovat päätöksenteon kannalta hankalia.

– Laki korostaa lapsen edun huomioon ottamista, mutta yksiselitteistä määritelmää lapsen edusta ei ole. Turvapaikkahaastattelussa pyritään selvittämään miksi lapsi on tullut maahan ilman vanhempiaan tai huoltajiaan, ja missä he oleskelevat. Usein syitä ei saada selville. Mitä nuorempi lapsi on, sitä vaikeampaa hänen tilannettaan on selvittää. Silloin lapselle on myönnetty oleskelulupa lähes poikkeuksetta.

– Alaikäisiin yksintulleisiin lapsiin liittyy usein kielteisiä ilmiöitä. Kun lapselle on myönnetty oleskelulupa, hänen perheensä löytyykin sen jälkeen. Monesti on kyse niin sanotusta ankkurilapsesta, Repo sanoo.

Yksintulleita lapsia saapui Suomeen eniten Somaliasta, Afganistanista ja Irakista. Ulkomaalaisviraston linjauksen mukaan nämä ovat maita, joihin ketään ei voi Suomesta tosiasiallisesti palauttaa. Repo kertoo, että valtaosa tulijoista oli täysi-ikäisyyttä lähenteleviä poikia. Lapsille pyritään saamaan oleskeluluvat, ja myöhemmin pyritään perheiden yhdistämiseen.

Alaikäiset yksin tulleet turvapaikanhakijat

Somalia	68
Afganistan	62
Irak	22
Bulgaria	13
Kiina	8
Angola	9

Yhteensä lapsia oli 220, joista poikia 167 ja tyttöjä 53.

Alaikäisten yksin tulleiden ikäjakauma

Syntymävuosi	Lukumäärä
2002-2003	1
2000-2001	4
1998-1999	4
1996-1997	3
1994-1995	7
1992-1993	8
1990-1991	37
1988-1989	129
1987	25
Ei tiedossa	2
Yhteensä	220

ORGANISAATIOTA JÄRJESTETTIIN UUDELLEEN

Alueyksikössä koettiin vuoden aikana useita organisaatio-
muutoksia. Vuoden 2005 alussa kansainvälistä suojelua
koskevassa päätöksenteossa oli kaksi tulosityksikköä: pakolais-
ja turvapaikka- sekä aluelinja. Maaliskuussa muodostettiin
alueyksikkö, johon siirrettiin aluelinjan henkilöstö ja osa
pakolais- ja turvapaikkalinjan henkilöstöstä.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla aloitti maaliskuussa sisä-
asiainministeriön alueellistamispäätöksessä perustettavaksi
mainittu lentokentän tulosalue, jonne keskitettiin poliisilta
ja rajavartiolaitokselta tulleita käännättämisesityksiä ja
viranomaisyhteistyötä. Tarkoitus oli toimia myös viraston
asiakaspalvelupisteinä lentokentällä. Revon mukaan
kokeiluun lähdettiin, koska kansainvälisillä lentoasemilla on
yleensä tarvetta Ulkomaalaisviraston toimipisteelle. Yksikkö
päivysti iltaisin ja viikonloppuisin, mutta virka-ajan ulko-
puolisia toimia oli niin Revon mukaan niin vähän, ettei
panostus kannattanut. Lentoasemalta ei myöskään löytynyt
suunniteltuun toimintaan sopivia tiloja, joten kokeilu päättyi
lokakuun lopussa.

Loppuvuodesta alueyksikön organisaatiota täsmennettiin
uudelleen niin, että alueyksikössä on Helsingissä kolme
tulosaluetta: Dublin-tulosalue sekä Helsinki 1 ja 2.

– Yksikön toimiminen kolmella paikkakunnalla asettaa haas-
teita työnteolle. Meidän pitää pystyä vastaamaan määrällisiin
tulostavoitteisiin, laatukysymyksiin ja päätösten yhtenäisyy-
teen sekä toimimaan yhteishengessä, Repo sanoo.

Turvapaikan hakijat

Bulgaria	570
Serbia ja Montenegro	457
Somalia	321
Irak	289
Afganistan	237
Venäjä	233
Makedonia	191
Turkki	97
Azerbaizan	93
Iran	79

Perheemme on kotiutunut Suomeen

Hamed Normandin tie Afganistanista Suomeen on ollut pitkä ja mutkainen. Ihmisoikeusaktivisti, hazara-vähemmistöön kuuluva nuori mies joutui jättämään kotimaansa 18-vuotiaana vuonna 1988. Ensin hän muutti Iraniin, josta hän palasi Afganistaniin 1992. Hän joutui lähtemään maasta kuitenkin uudelleen, nyt tie vei Moskovaan ja sieltä Ukraina. Vuonna 1993 hän matkusti Suomeen ja haki täältä turvapaikkaa.

– Alussa oli vaikeaa, sää oli kylmää ja kieli vaikeaa, Normand muistelee. Hän kuitenkin aloitti määrätietoisen suomenkielen opiskelun, ja puhuu nyt hyvää Suomea. Oleskeluluvan saaminen kesti puolitoista vuotta.

– Odottaessani oleskelulupaa tein vapaaehtoistyötä. Toimin liikunnanohjaajana ja opetin kungfuta ja taichit. Suomessa oli 1990-luvun alussa vain muutama afgaani, ja olo tuntui yksinäiseltä, Normand kertoo.

Kun Normandin vaimo ja kaksi lasta tulivat Suomeen niin elämä alkoi olla mallillaan. Lapsia on nyt neljä, kaksi poikaa ja kaksi tytärtä. Kolme vanhinta lasta harrastaa itsepuo-

lustuslajeja, ja he ovat voittaneet yhteensä parikymmentä mitalia SM-kisoissa sekä kansainvälisissä kilpailuissa.

MUKANA MONESSA

Normandin elämää Suomessa on rytmittänyt työnteko, opiskelu ja järjestötoiminta. Heti Suomeen tultuaan hän perusti Suomen Punaisen Ristin avustuksella kungfu-ryhmän. Nyt hän on Suomen Wushu Kungfu -seuran päävalmentaja

– Urheilu on tuonut perheellemme paljon suomalaisia ystäviä, Normand toteaa.

Puolustuslajien opettaminen ei kuitenkaan tarjonnut kokopäivätyötä, joten Normand aloitti valtiotieteen opinnot verkossa. Hän suoritti maisterin tutkinnon Hartfordin yliopistossa. Nyt Normand opiskelee Diakonia-ammattikorkeakoulussa, josta hän valmistuu tänä vuonna sosionomiksi. Hän on varma, että saa työpaikan valmistuttuaan.

Normand on työskennellyt aikaisemmin muun muassa kulttuurikeskus Caisassa kulttuurirohjaajana ja vapaaehtoistyössä useissa järjestöissä. Suomen ja äidinkiellensä darin lisäksi Normand puhuu persiaa, englantia, arabiaa, urdua ja venäjää.

OLEMME SUOMEN KANSALAISIA

Mies mukana monessa, mutta jääkö perheelle aikaa?

– Lauantai on pyhitetty kokonaan perheelle, Normand vastaa ja jatkaa, että perhe kulkee myös mukana urheilu- ja kulttuuriharrastuksissa.

– Perheemme sai Suomen kansalaisuuden vuonna 2002. Suomi on hyvä ja rauhallinen maa asua. Kun palaan kilpailumatkoilta takaisin Suomeen niin jo Helsinki-Vantaan lentoasemalla tunnen, että olen tullut takaisin kotiin.

Pakolaiskiintiössä suurin ryhmä myanmarilaiset

Johtaja Jorma Peitsalo valmistelee Ulkomaalaisvirastossa pakolaiskiintiötä koskevia asioita vastualueenaan erityisesti yhteydet muihin Suomen viranomaisiin: työministeriöön, ulkoasiainministeriöön, sisäasiainministeriöön ja suojelupoliisiin.

Vuosittaisen pakolaiskiintiön suuruudeksi on viime aikoina vakiintunut 750 henkilöä, joista noin kymmenen prosenttia valitaan UNHCR:n esittämistä kiireellisistä hätätapauksista asiakirjojen perusteella eri puolilta maailmaa. Suurin osa kiintiöpakolaisista valitaan asiakirjojen ja Suomen viranomaisten valintamatkoilla tekemien haastattelujen

perusteella. Valintamatkoille osallistuu Ulkomaalaisviraston virkamiesten lisäksi työministeriön ja suojelupoliisin edustajat. Lopulliset päätökset tekee matkan jälkeen Ulkomaalaisvirasto.

Peitsalo kertoo, että vuonna 2005 valintamatkat suuntautuivat jo perinteisiin kohteisiin Turkkiin, josta valittiin iranilaisia, ja Iraniin, josta valittiin afganistanilaisia. Uutena kohteena oli Thaimaa, josta valittiin kahdella matkalla kaikkiaan 327 myanmarilaista. Suomen viranomaisista riippumattomista syistä kiintiötä ei saatu kuluneena vuonna aivan täyteen, valittujen kokonaismäärä oli 675 henkilöä.

Kiintiöpakolaiset 2005

Kohdealue	Ryhmä	Oleskeluluvan saaneet
Thaimaa	myanmarilaiset	327
Turkki	iranilaiset	117
Iran	afganistanilaiset	156
Hätätapaukset	erimaalaisia	75
Yhteensä		675
Tavoite		750

Kansalaisuusilmoitusten määrät ovat pysyneet ennallaan

Vuoteen 2004 verrattuna kansalaisuusilmoitusten määrät ovat pysyneet ennallaan. Nykyisen kansalaisuuslain voimaantulosta 1.6.2003 alkanut siirtymäkausi, jonka aikana helpotetaan muun muassa entisten Suomen kansalaisten ja heidän jälkeläistensä kansalaisuuden saamista, on ehtinyt puoliväliin. Siirtymäkausi päättyy 31.5.2008. Ulkomaalaisvirasto on vuonna 2005 tiedottanut erityisesti ulkosuomalaisille siirtymäkauden suomasta mahdollisuudesta hankkia Suomen kansalaisuus ilmoituksesta.

– Kansalaisuusilmoitus on kansalaisuushakemusta yksinkertaisempi ja nopeampi tapa saada Suomen kansalaisuus. Ilmoituksen voivat tehdä vain tietyt ryhmät, joilla on lain mukaan katsottu olevan oikeus Suomen kansalaisuuteen, kertoo johtaja **Tiina Suominen**.

HAKEMUSTEN KÄSITTELYAJAT LYHENIVÄT

Vuonna 2005 kansalaisuusyksikössä purettiin hakemusruuhiä. Yksikössä toimi normaalin hakemusratkaisutyön rinnalla kansalaisuushakemusprojekti, johon osallistui kerrallaan kolme ratkaisijaa ja kaksi sihteerää. Maaliskuun puoliväliin asti yksikössä toimi myös kansalaisuushakemusten jonon-

purkuprojekti, johon osallistui 15 silloisen pakolais- ja turvapaikkayksikön virkamiestä.

– Nyt estämme uusien jonojen syntymisen. Olemme ottaneet kansalaisuushakemusten käsittelyssä käyttöön kahden jonon järjestelmän. Vireille tulleet hakemukset otetaan heti käsitte-lyyn, ja samaan aikaan käsitellään myös aikaisemmin tulleita hakemuksia. Hakemukset saadaan ratkaistua sitä nopeammin mitä tuoreempina ne otetaan käsitte-lyyn, Suominen kertoo.

Vuoden 2005 ponnistelut tuottivat tulosta, sillä kaikkien ha- kemusten keskimääräinen käsittelyaika lyheni huomattavasti. Aika oli 551 päivää, kun se vielä vuonna 2004 oli 937 päivää.

SUOMEN KANSALAISSUUS KIINNOSTAA

Suomisen mukaan kansalaisuuden edellytyksistä kysellään paljon. Erityisesti kielitaitoedellytys askarruttaa hakijoita. Tiedonhaun helpottamiseksi Ulkomaalaisviraston Internet- sivuille laadittiin tietosivu, jossa selvennetään millä vaihto- ehtoilla tavoilla vaadittavan kielitaidon voi osoittaa.

Tietoa kansalaisuuden edellytyksistä yleisemminkin lisättiin avaamalla Internet-sivulle Suomen kansalaiseksi? -palvelu, jonka avulla käyttäjä saa yleiskuvan omasta tilanteestaan ja voi arvioida täyttääkö hän kansalaistamisen edellytykset.

KESKEISET VIRANOMAISET YHTEISTYÖRYHMÄSSÄ

Kansalaisuusasetuksen mukaan eri viranomaisten on sovittava yhteistyön järjestämisestä Suomen kansalaisuutta koskevissa asioissa. Kansalaisuustyöryhmä kokoontui vuonna 2005 kahdeksan kertaa. Ryhmässä on Ulkomaalaisviraston lisäksi Väestörekisterikeskus, maistraatit, ulkoasiain- ministeriö ja edustustot, poliisi, rajavartiolaitos, Pääesikunta ja siviilipalveluskeskus.

– Mukana ovat kansalaisuusasioiden kanssa tekemisissä olevat keskeiset viranomaiset. Olemme aloittaneet työmme ongelmakartoituksella, jossa kirjasimme muistiin toiminnan ongelmakohtia. Yhteistyön tarkoituksena on saada kansalai- suusprosessit mahdollisimman tehokkaaksi sekä viranomais- ten että yksityishenkilöiden kannalta, kuvailee Suominen.

TYÖHYVINVOINTIA PARANNETAAN

Työhyvinvointikyselyn mukaan kansalaisuusyksikön tar- keimmäksi kehityskohteeksi valittiin työn kuormittavuuden vähentäminen.

– Se on haastavaa, koska työmäärään ei voi vaikuttaa, ei myöskään tapausten laatuun. Ne ovat helppoja tai vaikeita hakijan olosuhteista riippuen. Työn kuormittavuutta voidaan vähentää muun muassa organisoimalla työt tehokkaasti, Suominen selvittää.

Suomisen mukaan yksikön henkilöstö on tyytyväinen työn mielekkyyteen, mutta työtä ja kiirettä on liikaa. Vuonna 2005 aloitettiin tulostavoitteiden seuranta hakemusten pisteytyksen avulla. Saadut pisteet määräytyvät pääasiassa hakemuksen vaikeusasteen perusteella.

VIREILLE TULLEET JA RATKAISTUT KANSALAISSUUSASIAT 2002–2005

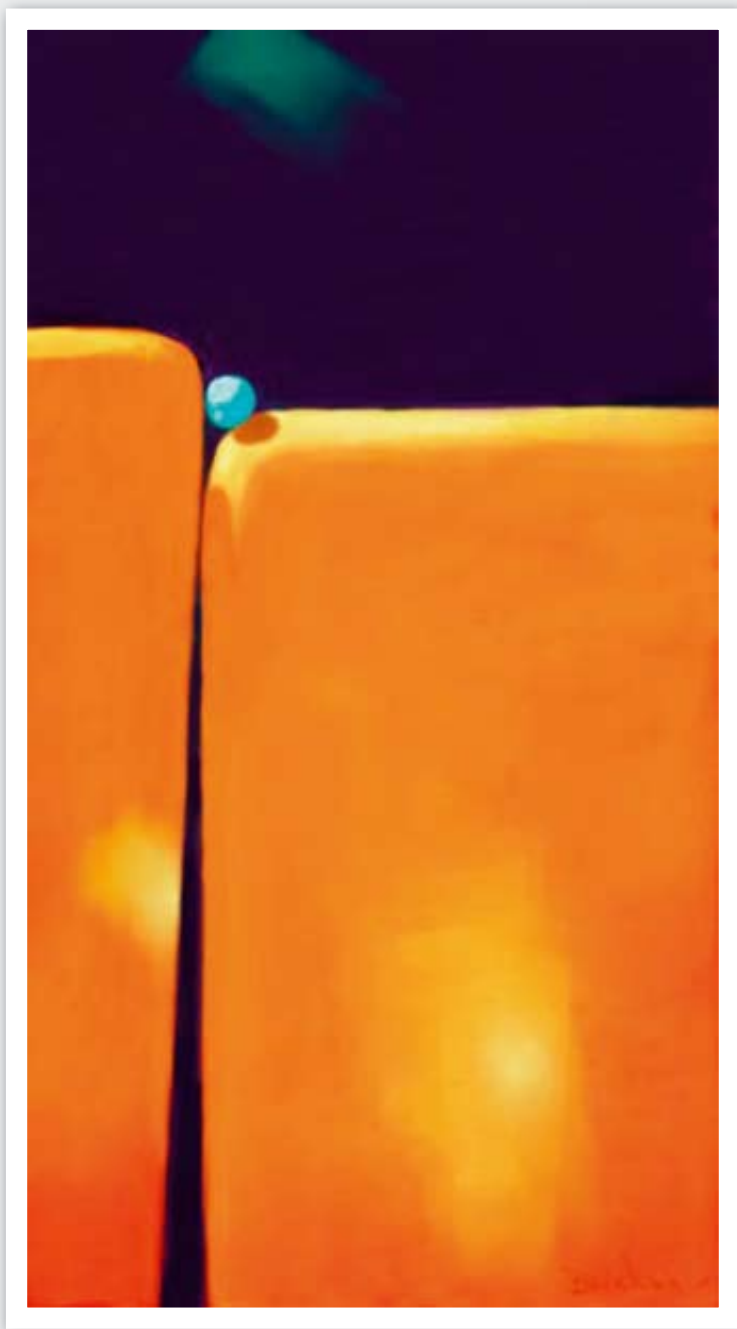
Vireille tulleet asiat*

	2002	2003	2004	2005
• hakemukset	2 499	2 630	2 004	2 533
• ilmoitukset	539	2 053	2 515	2 306
• kansalaisuusaseman määrittämiset ja tiedustelut				
	2 548	1 378	990	987
Yhteensä	5 586	6 061	5 509	5 826

Ratkaisut*

• hakemukset	3 018	3 039	4 695	3 893
• ilmoitukset	613	1 479	2 504	2 376
• kansalaisuusaseman määrittämiset ja tiedustelut				
	2 520	1 666	985	883
Yhteensä	6 151	6 184	8 184	7 152

* Kussakin asiaryhmässä henkilömäärä on suurempi, koska yhteen asiaan voi liittyä useampia henkilöitä.

Ihab Bishai
BLUE PEARL
akryyli puulle
70 x 122 cm, 2005

Laaja yhteistyöverkosto Suomessa ja ympäri maailmaa

Nykyinen ulkomaalaislaki tuli voimaan toukokuussa 2004. Vuoden 2005 aikana oikeus- ja maatietoyksikössä on valmisteltu lain soveltamisohjeita. Yksikön johtaja Jaana Vuorio kertoo, että tähän mennessä ovat valmistuneet toimeentulo-, opiskelija-, perheside- ja inkeriläisohjeet sekä elinkeinon harjoittamisohjeet. Ohjeiden valmistuttua on viraston henkilökunnalle järjestetty koulutusta.

– Koordinaatio- ja valmisteluvastuu on pääosin yksikössämme, mutta teemme läheistä yhteistyötä päätöksentekijöiden eli maahanmuutto- ja alueyksiköiden kanssa. Valmisteilla on ohje Ulkomaalaisviraston myöntämistä matkustusasiakirjoista, työnteosta sekä maastapoistamisohje, joka on ulkomaalaisen oikeusturvan kannalta hyvin keskeinen, Vuorio kertoo.

Yksikön juristit ovat oikeudellisia neuvonantajia sekä ylijohtajalle että päätöksentekoyksiköille. Päätöksenteossa ovat laatu ja yhdenmukaisuus tärkeitä. Yksikkö on ollut mukana kehittämässä oikeudellisen laadun mittareita. Kun Ulkomaalaisviraston päätöksiin haetaan muutosta, hallinto-oikeuksista ja korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadaan soveltamiskäytäntöä linjaavia ratkaisuja, jotka heijastuvat myös ohjeiden sisältöön.

Vuonna 2005 toimintaa kehitettiin yhteistyössä korkeimman hallinto-oikeuden kanssa niin, että KHO:n virkamies toimi kuuden kuukauden ajan virastossa lainkäytön erityisasiantuntijana. Nykyisen ulkomaalaislain mukana Ulkomaalaisvirasto sai oikeuden hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta, mitä keinoa voidaan käyttää ennakkopäätöksen saamiseksi pulmallisissa soveltamisongelmassa tai tilanteissa, jossa eri hallinto-oikeuksien ratkaisukäytännöt poikkeavat toisistaan.

Oikeudellisen koulutuksen suunnittelu ja toteuttaminen sekä oikeudellisen LEGIS-tietokannan kehittäminen ovat myös yksikön tärkeitä tehtäviä. Lisäksi yksikkö tuotti vuonna 2005 neljännesvuosittain katsauksia turvapaikanhakijamäärien ja –päätösten trendeihin sekä turvapaikka-asioiden graafisia esityksiä viraston ja sidosryhmien tarpeisiin.

YHTEISIÄ RATKAISUJA MUIDEN MAIDEN KANSSA

Oikeus- ja maatietoyksikkö on jatkuvassa vuorovaikutuksessa muiden maiden viranomaisten kanssa, ja osallistuu muun muassa pohjoismaisen ulkomaalaisvaliokunnan, Euroopan komission EURASIL-työryhmän ja IGC:n toimintaan. IGC (Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration policies in Europe, North America and Australia) on epävirallinen hallitustenvälinen keskustelufoorumi, jossa käsitellään maahanmuutto- ja pakolaispolitiikkaa ja vaihdetaan käytännön tietoja.

– Yhteistyö muiden valtioiden ja organisaatioiden kanssa on välttämätöntä. Euroopan unionissa tavoitteena on, että turvapaikkahakemukset käsitellään ja ratkaistaan yhtenäisesti. Tämän toteutuminen edellyttää yhtenäistä lähtömaatietoa ja tiedonvaihtoa päätöksentekolinjauksista, Vuorio painottaa.

KANSAINVÄLISEN SUOJELUN LINJAUKSET

Ulkomaalaisvirasto linjaa päätöksentekoa kansainvälistä suojelua koskeissa asioissa yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi. Linjauksissa tarkastellaan turvapaikanhakijoiden lähtömaan tilannetta suhteessa kansainvälisen suojelun tarpeeseen. Maan tilannetta arvioidaan eri näkökulmista, joita ovat muun muassa poliittinen ja turvallisuustilanne, ihmis-oikeudet ja poliisin ja oikeuslaitoksen toiminta, humanitaariset olot ja erityisryhmien asema. Linjauksissa tarkastellaan myös palaamiseen liittyviä kysymyksiä.

Linjauksia on tehty Afganistanin, Irakin ja Somalian tilanteesta ja niistä maista lähtöisin olevista turvapaikanhakijoista. Linjauksissa on todettu, että pelkästään näiden maiden tilanne ei ole peruste kansainväliselle suojelulle. Näistä maista tulleille turvapaikanhakijoille on kuitenkin myönnetty tilapäisiä oleskelulupia, jos yksilöllisiä perusteita kansainvälisen suojelun antamiselle tai muiden jatkuvien oleskelulupien myöntämiselle ei ole, eikä hakijaa voida palauttaa kotimaahan palauttamisen teknisten esteiden vuoksi. Tällaisia esteitä ovat esimerkiksi hakijan henkilökodokumenttien puute, puuttuvat matkustusyhteydet kotimaahan tai se, että kotivaltio ei ota hakijaa vastaan.

Vuonna 2005 tehtiin linjaukset myös Nigeriasta ja Balkanin alueen maista (Serbia ja Montenegro, Makedonia sekä Bosnia-Hertzegovina). Palautukset näihin maihin ovat mahdollisia, joten tekniseen palauttamisen esteeseen perustuvia tilapäisiä oleskelulupia ei ollut tarvetta myöntää.

Ihab Bishai
SCARAB ON EDGE
 öljy ja akryyli kankaalle
 70 x 60 cm, 2006

MAATIETOPALVELU HAKEE TIETOA PÄÄTÖKSENTEON TUEKSI

Maatietopalvelu hankkii, tuottaa ja analysoi lähtömaatietoa erityisesti niistä maista, joista tulee Suomeen pakolaisia ja maahanmuuttajia. Maatietopäällikkö **Sirpa Ranta** kertoo, että tietoa hankitaan muun muassa kansainvälisissä kokouksissa ja niissä luotujen yhteistyöverkostojen avulla. Joulukuussa 2005 Suomi järjesti EURASIL Keski-Aasia-workshopin Brysselissä yhteistyössä Ruotsin kanssa. Workshopien tarkoitus on vahvistaa jäsenmaiden käytössä olevan lähtömaatiedon yhtenäisyyttä.

Kansainvälisen yhteistyön lisäksi tietoa hankitaan muun muassa eri viranomaisilta kotimaassa ja ulkomailta, ihmis-oikeus- ja kansalaisjärjestöiltä, yliopistoilta, tutkimuslaitoksilta ja sähköisistä lähteistä, esimerkiksi uutistietokannoista ja Internetistä.

Tutkijat käyvät myös tiedonkeruumatkoilla eri maissa. Vuonna 2005 maatietopalvelun tutkija teki tiedonkeruumatkan Kosovoon ja Iraniin sekä osallistui kiintiövalintamatkoille Iraniin ja Thaimaahan.

Tiedonkeruun ja analyysin tuloksena on laadittu satoja vastauksia maakysymyksiin, maakatsaus Valko-Venäjältä ja uutena palveluna paikallistietopaketteja, jotka vuonna 2005 tehtiin Somaliasta ja Nigeriasta. Paikallistiedon tarkoitus on tarvittaessa kartoittaa hakijan lähtöalueen tuntemusta. Vuonna 2005 maatietopalvelu laati maalinjauksiin lähtömaan tilannetta koskevat selvitykset.

Lisäksi maatietopalvelulla on Tellus-tietokanta, joka on luotu vuonna 2000. Tietokantaan viety tieto on kaikkien päätöksentekijöiden saatavilla.

– Suunnitteilla on avata tietokanta yhteistyökumppaneille vuoden 2006 aikana, Ranta kertoo. Päätöksentekijät tarvitsevat maatietoa ennen puhuttelua, puhuttelun aikana ja päätöstä tehtäessä. Jos päätöksestä valitetaan, maatietopalvelun tutkijaa voidaan kuulla hallinto-oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja jopa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa.

– Meidän tehtävänämmä on tuottaa kattavaa ja objektiivista tietoa päätöksenteon tueksi ja ottaa huomioon myös Euroopan unionin meneillään olevan kehityksen lähtömaatiedon yhtenäistämiseksi.

Verkkopalvelut ovat tärkeimmät tiedotuskanavat

Ulkomaalaisviraston tärkeimmät tiedotuskanavat ovat Internet-sivusto www.uvi.fi, intranet Suvi ja ekstranet Manu. Ulkomaalaisviraston Internet-sivusto tarjoaa tietoa Suomessa noudatettavista maahantulon periaatteista ja käytännöistä. Sivusto on keskeinen yleisölle suunnattu tiedonvälityskanava, ja sen informatiivisuutta parannetaan jatkuvasti.

Vuonna 2005 sivustolle lisättiin sähköinen Suomen kansalaiseksi? -palvelu, jonka tavoitteena on opastaa Suomen kansalaisuuden saamisesta kiinnostuneita. Käyttäjät olivat melko tyytyväisiä palveluun ja sitä voidaan pitää onnistuneena käyttäjätutkimuksesta saadun palautteen perusteella.

Viestintäjohtaja **Tarja-Riitta Nissinen** kertoo, että myös koko Internet-sivustosta tehtiin käyttäjätutkimus. Käyttäjien määrä on selvästi noussut. Vuonna 2005 kävijöitä oli reilusti yli 120 000, mikä on 30 000 enemmän kuin vuonna 2004.

- Sivusto on osoittanut tarpeellisuutensa. Sille pyritään saamaan käyttäjien toiveiden mukaan lisää tietoa eri kielillä nykyisten suomen, ruotsin ja englannin lisäksi.
- Vuonna 2005 avattu ekstranet Manu on viranomaisille tarkoitettu sähköinen toimintakäsikirja, joka sisältää prosesseja koskevat kuvaukset ja työohjeet, toteaa Nissinen.

Muista viestinnän hankkeista Nissinen mainitsee viraston Suvi-intranetin uusimisen, joka käynnistyi vuonna 2005.

- Suvin rakenne muutetaan ja samalla uusitaan visuaalista ilmettä. Pyrimme parantamaan sen avulla tiedon kulkua entisestään. Kun virasto toimii kolmella eri paikkakunnalla, on intranetin merkitys suuri sisäisessä viestinnässä.

Nissinen odottaa kiinnostuneena vireillä olevan videotulkkausjärjestelmän käyttöönottoa, sillä se on tervetullut lisämauste myös sisäiseen viestintään.

- Järjestelmää voidaan käyttää tulkkauksen lisäksi sisäiseen koulutukseen ja viestintään. Silloin kaikilla työntekijöillä on mahdollisuus olla läsnä samanaikaisesti sisäisissä tiedotustilaisuuksissa ja osallistua niissä käytävään keskusteluun.

Ihab Bishai
PEARL ON EDGE
akryyli puulle
90 x 110 cm, 2005

ASIAKASPALVELUA PARANNETTIIN

Ulkomaalaisviraston asiakaspalvelu oli aiemmin auki vain muutamana päivänä viikossa muutamia tunteja. Asiakaspalvelua parannettiin vuoden 2005 aikana ja aukioloaikaa päätettiin laajentaa niin, että asiakaspalvelu on auki joka arkipäivä kello 9–15.

- Tavoitteena on parantaa palvelua ja lisätä tavoitettavuutta. Neuvonnan avulla pyritään parantamaan hakemusten laatua siten, että lisäselvitysten tarve vähenee, jolloin käsittelyajatkin lyhentyvät, kertoo johtaja **Jorma Peitsalo**, jolla on suunnittelu- ja seurantavastuu asiakaspalvelun kehittämisestä. Asiakaspalveluhenkilökunnan koulutus on myös käynnistetty.

Uusi palkkausjärjestelmä käyttöön

Hallintoyksikön tärkein työ vuonna 2005 oli uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto, johtaja Kaarina Koskinen kertoo. Koko valtionhallinnossa on menossa palkkausjärjestelmämuudistus. Ulkomaalaisvirastossa uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön 1.11.2005 lukien taannehtivasti. Palkkaus perustuu tehtäväkohtaiseen palkanosaan ja henkilökohtaiseen palkanosaan. Viraston tehtävät on luokiteltu vaativuuden perusteella 14 vaativuustasoon, jonka mukaan peruspalkka määräytyy. Vaativuustasot määritteli työryhmä, jossa oli työnantajan ja henkilöstön edustajia. Virastoon perutettava arviointiryhmä käsittelee jatkossa uusien tai muuttuneiden tehtävien arvioinnit ja työtehtävien sijoittumiset vaativuustasoille.

– Valtion virastot ja laitokset voivat tehdä palkkaukseen omia täydentäviä sopimuksia. Meikin teimme oman tarkentavan virkaehtosopimuksen. Palkkaan voi saada henkilökohtaista lisää enimmillään 50 prosenttia peruspalkasta, mutta käytännössä sen osuus on 10–40 prosenttia. Palkanlisän suuruus arvioidaan kehityskeskustelussa, jossa esimies määrittelee työntekijän ammattitaidon, aikaansaavuuden, vuorovaikutustaidot, kehittämisotteen ja joustavuuden, Koskinen selvittää.

Koskinen uskoo, että uusi palkkausjärjestelmä otetaan vastaan hyvin, koska omalla toiminnalla ja omien tehtävien kehittämisellä pystyy vaikuttamaan palkkaan.

– Uuden palkkausjärjestelmän myötä esimiesten vastuu on kasvanut. Esimiehet on koulutettu arviointiin ja asiasta on tiedotettu laajasti, Koskinen kertoo.

SISÄASIAINMINISTERIÖ YHDISTI PALVELUITAAN

Vuonna 2005 perustettiin Joensuuhun sisäasiainministeriön yhteinen palvelukeskus, johon siirretään hallinnonalan yksiköistä ja organisaatioista talous- ja henkilöstöhallinnon tukitehtävät, muun muassa ostolaskujen käsitteleminen. Laskut hyväksytään Ulkomaalaisviraston hallintoyksikössä ja maksatus tapahtuu Joensuusta.

Muista yhteisistä hankkeista Koskinen mainitsee tilivirastojen yhdistämisen. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla oli aiemmin 18 tilivirastoa. Ne koottiin yhteen ja vuoden 2006 alusta tilivirastoja on vain yksi.

Ihab Bishai
SCARAB & MURAL
akryyli kankaalle
60 x 60 cm, 2005

ARKISTO, LAADUN KEHITTÄMINEN JA OSAAMISKARTOITUS

Kaikki Ulkomaalaisvirastoon tuleva asiakirja-aineisto kirjataan. Vuosittain käsitellään noin 40 000 asiaa, joista suurinta osaa on säilytettävä pysyvästi.

– Sähköistämishankkeen myötä on aloitettu sähköisen arkistoinnin suunnittelu. Kansallisarkisto on mukana hankkeen suunnittelussa, Koskinen selvittää.

Virastossa käynnistettiin loppuvuodesta laadunkehittämisprojekti. Tarkoituksena on itsearvioinnin avulla löytää viraston toiminnan kehittämiskohteet ja vahvuudet. Laadunkehittämisestä on tarkoitus tulla jatkuva prosessi.

Viraston maahanmuuttoyksikön yhdellä tulosalueella toteutettiin vuoden 2004 aikana osaamiskartoituspilotti.

– Vuonna 2006 kartoitus on tarkoitus laajentaa kansalaisuusyksikköön. Työskentelyn pohjana on pilottiryhmän työstämä osaamiskartta. Osaamiskartoitusta käytetään kehittämisvälineenä. Osaamisvajeet tunnistetaan, minkä pohjalta voidaan laatia koulutussuunnitelma. Myös kehityskeskustelut kertovat, mihin päin koulutusta on suunnattava. Koulutussuunnitelma tehdään vuosittain, Koskinen kertoo.

Henkilöstön hyvinvointiin panostetaan

Henkilöstön kehittäminen, koulutus, työhyvinvointi sekä työterveys ja työturvallisuus muodostavat perustan työyhteisön toimivuudelle. Koulutus ja palkkausjärjestelmän uusiminen, työtyytyväisyyden mittaaminen sekä henkilöstön liikunta- ja virkistystapahtumat olivat henkilöstön kehityksen kulmakiviä.

Valtionhallinnossa on meneillään tuottavuushanke, jossa pyritään vähentämään henkilöstön määrää ja lisäämään tuottavuutta. Se edellyttää henkilöstön kouluttamista ja toimintojen tehostamista. Lakimuutokset, tietorekisterien kehittäminen ja toimintojen sähköistäminen vaativat myös henkilöstön kouluttautumista.

– Vuonna 2005 veimme läpi arvoprosessin, johon osallistui koko henkilöstö. Kaikilla oli mahdollisuus osallistua arvojen eli yhteisten pelisääntöjen määrittämiseen. Pidimme kymmenisen arvokeskustelutilaisuutta, joista jokaiseen osallistui noin 15 henkeä eri yksiköistä. Yhteenvetoseminaarissa lokakuussa teimme esityksen kolmesta arvosta: avoimuudesta, osaamisesta ja oikeudenmukaisuudesta. Nyt nämä arvot ohjaavat toimintaamme ja näkyvät käytännön tekoina työpaikalla, kertoo henkilöstöjohtaja **Marjatta Parviainen**.

Vuonna 2004 alkanutta johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävää JET-koulutusta jatkettiin vuonna 2005, ja se päättyi vuonna 2006. Koulutukseen osallistuu esimiehiä kaikista Ulkomaalaisviraston yksiköistä. JET-koulutuksen vuoden 2005 teemoja olivat toiminnan ja talouden ohjaus, osaamisen johtaminen ja vuorovaikutus johtamisen välineenä. Koulutus tapahtuu oppisopimuskoulutuksena, johon kuuluu näyttö-tutkinto.

TYÖTYTYVÄISYYS PARANI

Vuoden 2005 aikana virastossa toteutettiin tutkimus, joka perustuu Bergen Burnout Indicator -menetelmään. Sillä mitataan henkilöstön psyykkistä kuormittuneisuutta erityisesti työelämässä. Menetelmä mittaa kokonaisuupumuksen ja sen kolme alalottuvuutta: uupumisasteisen väsymyksen, kyynistymisen ja ammatillisen itsetunnon heikkenemisen.

Tutkimukseen vastasi 69,3 prosenttia henkilöstöstä. Tulokset julkaistiin kesäkuussa pidetyssä palautetilaisuudessa. Vuoden 2005 työuupumiskyselyn tulokset näyttivät Parviaisen mukaan paremmilta kuin aiempien vuosien tulokset.

– Tulosten mukaan 62 prosentilla henkilöstöstä ei ole työuupumusta, 11 prosenttia on lievästi, 13 prosenttia kohtalaisen ja 14 prosenttia vakavasti uupuneita. Edelliseen tutkimukseen verrattuna jokainen muuttaja oli mennyt parempaan suuntaan, ja kohtalaisesti uupuneiden määrä oli pudonnut puolella. Se johtuu ilmeisesti suurten organisaatio- ja lakimuutosten jäämisestä taakse, arvelee Parviainen.

Työtyytyväisyyskysely toteutettiin vuonna 2004 ensimmäistä kertaa, ja sen tulokset käytiin läpi keväällä 2005. Barometrin mukaan henkilöstö on tyytyväinen työilmapiiriin, mutta tyytymättömyyttä ilmeni sisäiseen tiedonkulkuun, johtamiseen ja esimiestyöskentelyyn.

– Terävöittämiseen on varaa, ja olemmekin ryhtyneet toimenpiteisiin, kertoo Parviainen ja jatkaa, että jokainen yksikkö on tehnyt toimintasuunnitelman tilanteen parantamiseksi. Tiedonkulun kannalta tärkeimpänä pidettiin säännöllisiä yksikköpalavereja. Talossa on otettu käyttöön myös yhteiset iltapäiväkahvit kerran kuukaudessa. Vapaamuotoisessa tilaisuudessa henkilöstöllä on mahdollisuus keskustella työhyvinvointiin liittyvistä asioista.

Ulkomaalaisviraston henkilöstö 2003–2005

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005
Yhteensä	191	225	231
Vakinaiset	145	176	185
Määräaikaiset	46	49	46
Keski-ikä	40,9 v	40,7 v	40,8 v
Naisia	80 %	79 %	77,5 %
Miehiä	20 %	21 %	22,5 %

Tietohallinto koordinoi sähköistyshankkeita

Tietohallintoyksikkö vastaa Ulkomaalaisviraston IT-palvelujen ylläpidosta ja kehittämisestä. IT-palvelujen ja tietojärjestelmien kehityksessä suunta on kohti sähköistä asiankäsittelyä ja sähköistä asiointia. Tietohallintojohtaja Vesa Hagström on työskennellyt talossa nyt runsaan vuoden.

– Aika on kulunut nopeasti. Virastossa on käynnissä todella merkittävä hanke, jossa viraston keskeiset toiminnot sähköistetään. Näitä toimintoja – ydinprosesseja – ovat turvapaikka-, maahanmuutto- ja kansalaisuusprosessit. Asioiden käsittely näissä prosesseissa pohjautuu nykyisellään vielä vahvasti paperipohjaiseen asiankäsittelyyn. Vuoden 2005 aikana suunnittelimme miten asiankäsittely, asiointi ja arkistointi tapahtuu sähköisessä maailmassa. Tavoitteena on sähköistää koko asiankäsittelyketju alusta loppuun saakka. Tietojärjestelmien ja teknologian avulla voimme tukea prosesseja, tehostaa toimintaa ja parantaa tuottavuutta.

Vuosi 2005 oli Hagströmin mukaan hyvin tuloksekas. Sähköisen asioinnin ympäristö määriteltiin tasolle, josta on hyvä edetä varsinaiseen toteutukseen.

– Arvioni mukaan uuden järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vuoden 2009 alussa. Kaikki arviodut hyödyt ja säästöt toteutuvat täysimääräisinä viimeistään vuonna 2012.

Uusi sähköisen asiankäsittelyn ja asioinnin järjestelmä korvaa nykyisen ulkomaalaisrekisterin ja laajentaa sekä toiminnallisia ominaisuuksia että mahdollisuuksia. Se tulee olemaan tärkein ja laajin tietojärjestelmä ulkomaalaishallinnon alueella.

POIKKIHALLINNOLLISTA YHTEISTYÖTÄ

Hagström painottaa, ettei Ulkomaalaisvirasto ole erillinen saareke, joka hoitaisi asioita vain omasta näkökulmasta.

– Toimimme laajasti muiden yhteistyötahojen kanssa. Näitä yhteistyötahoja on kymmeniä ja suurin osa näistä on myös tietojärjestelmän käyttäjinä tulevassa sähköisessä ympäristössä. Yhteistyötahojen määrä kasvaa tavoitetilassa vielä entisestään, kun suuri joukko muita tietojärjestelmiä ja rekistereitä kytketään yhteen eli tiedonsiirrot järjestelmien välillä sähköistetään. Kaiken kaikkiaan ulkomaalaisasioiden käsittelyssä tarvitaan tietoja jopa 50 eri tietojärjestelmästä.

Hyvä jo toteutunut esimerkki laajasta poikkihallinnollisesta yhteistyöstä on vuoden 2005 aikana toteutettu sähköinen ulkomaalaisasioiden toimintakäsikirja Manu.

– Manu oli suuri ponnistus sekä sisällöllisesti että teknisen ympäristön luomisessa. Potentiaalisia viranomaiskäyttäjiä käsikirjalla on jopa 15 000. Toteutettu hanke on kansainvälisestikin hyvin poikkeuksellinen, sillä harvoilla mailla on yhtä laajaa yhteistä sähköistä verkkopalvelua ulkomaalaisasioiden kanssa tekemisissä oleville viranomaisille. Verkkopalvelussa on mahdollista julkaista ja ylläpitää sekä kaikille yhteistä sisältöä että kunkin viranomaisen omaan käyttöön tarkoitettua sisältöä.

VIDEOYHTEYDET TEHOSTAVAT TOIMINTAA

Suurien strategisesti tärkeiden hankkeiden lisäksi tietohallinnossa kehitetään useita pienempiä tietoteknisiä ratkaisuja ja palveluja. Esimerkkeinä Hagström mainitsee videotulkkausratkaisut, virkamiehen sähköisen asiointikortin sekä tilastoinnin ja raportoinnin kehittämisen.

Lappeenrannan toimipisteessä pilotoitiin keväällä videotulkkausta turvapaikkapuhuttelujen yhteydessä. Tulkkaus hoidettiin tulkin avulla Helsingistä, puhuttelija ja asiakas olivat Lappeenrannassa.

– Tulokset olivat lupaavia. Videotulkkausratkaisut ovat erinomainen keino tehostaa toimintaa ja alentaa kustannuksia, kertoo Hagström ja jatkaa, että ratkaisua tullaan käyttämään myös videoneuvotteluihin ja koulutukseen.

TIETOTURVALLISTA TOIMINTAA

Ulkomaalaisvirasto yhteistyökumppaneineen käsittelee järjestelmissä hyvin luottamuksellista tietoa.

– Tietoturva onkin yksi tärkeimpiä huomioita otettavia asioita toiminnassamme. Olemme uudistamassa tietoturvastrategiaamme ja tehneet tietojärjestelmien valmiussuunnittelua. Tietoturva-asiat on otettu kattavasti huomioon myös sähköistämishankkeen yhteydessä. Tietojärjestelmiämme käytetään ympäri maailmaa ja ympäri vuorokauden. Se asettaa isoja haasteita tietoturva-asioille, Hagström painottaa.

Yhteistyötä ulkosuomalaisparlamentin kanssa

Ulkosuomalaisparlamentti on maailmalla asuvien suomalaisten yhteistyö- ja edunvalvontafoorumi. Parlamentin neljäs täysistunto toukokuussa kokosi Helsinkiin 215 ulkosuomalaisyhteisöjen edustajaa eri puolilta maailmaa. Kokouksen asialistalla oli myös kansalaisuus- ja paluumuuttoasiat.

Istunnon avasi parlamentin puhemies **Pertti Paasio**. Juhlapuheen piti eduskunnan puhemies **Paavo Lipponen**, joka ulkosuomalaiskysymysten ohella painotti maahanmuuton ja paluumuuton tärkeyttä Suomelle. Lipponen kuulutti aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa, joka näkyy sekä asenteissa että käytännössä.

– Hyvä aloitus olisi työlupien käsittelyn nopeuttaminen ja byrokratian vähentäminen kaikilla tasoilla, totesi Lipponen.

Ulkomaalaisvirasto osallistui istunnon yhteydessä järjestettyihin työpajoihin sekä eri viranomaisista koottuun tietotoriin, jossa kokousvieraat saattoivat käydä kysymässä neuvoja. Monet käyttivätkin palvelua hyväkseen.

Kansalaisuusvaliokunnan aloitteissa ehdotettiin muun muassa mahdollisuutta jättää kansalaisuusilmoitus Suomessa, muutoksia kansalaisuusilmoitusmaksuihin sekä entistä laajempaa mahdollisuutta saada Suomen kansalaisuus ilmoituksesta. Lisäksi istunnossa keskusteltiin inkerinsuomalaisten suomalaisen syntyperän todistamisesta.

Maailmalla asuu arviolta 600 000 ensimmäisen ja toisen polven ulkosuomalaista. Kolmannen ja sitä useamman polven jälkeläiset mukaan lukien määrä nousee 1,3 miljoonaan.

Ulkomaalaisvirasto juhli 10-vuotispäiväänsä

Ulkomaalaisviraston 10-vuotisjuhlassa 19.4.2005 puhunut sisäasiainministeri *Kari Rajamäki* esitti onnittelut Ulkomaalaisvirastolle, sen johdolle ja henkilöstölle. Hän totesi Ulkomaalaisviraston olleen näköalapaikalla seuraamassa maailmantapahtumia ja niiden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan.

– Ulkomaalaisviraston asiakas- ja asiamäärät ovat vuosien aikana kasvaneet. Ulkomaalaislaki ja kansalaisuuslaki on uudistettu. Virastolle on tullut uusia tehtäviä kuten poliisilta siirretyt turvapaikkapuhuttelut, Rajamäki sanoi ja jatkoi, etteivät haasteet loppu tulevaisuudessakaan.

– Suomessa tarvitaan uutta maahanmuuttopolitiikkaa, joka vastaa globalisaation ja väestökehityksen tuomiin haasteisiin. Työikäinen väestö vähenee kaikkialla Euroopassa. Suomen maahanmuuttopolitiikan on oltava aktiivisia ja edistyksellisiä, jotta Suomi pystyy kilpailemaan liikkuvasta työvoimasta, Rajamäki sanoi.

Rajamäen mukaan on tärkeää, että lupakäytännöt ovat joustavia ja nopeita. Suojelua on annettava sitä tarvitseville ja väärinkäytökset on estettävä. Uusiin tilanteisiin on reagoitava nopeasti ja toiminta on kyettävä sopeuttamaan muuttuneisiin olosuhteisiin. Rajamäki näkee, että yksi tärkeimmistä ja pikaista ratkaisua vaativista tehtävistä on turvapaikanhakijoiden vastaanottojärjestelmän saaminen osaksi Ulkomaalaisviraston toimintaa.

– Kaikki edellä kuvattu vaatii Ulkomaalaisvirastolta jatkossakin palvelukykyä ja määrätietoista johtoa sekä pätevää ja motivoitunutta henkilöstöä, sanoi Rajamäki puheensa lopuksi ja totesi myös, että ammattitaitoinen henkilöstö on jo osoittanut kykynsä ja palveluvalmiutensa vaativissa tilanteissa.

Ihab Bishai
GOLD DROP
akryyli puulle
70 x 122 cm, 2005

Avainlukuja | Nyckeltal | Key Figures

TOIMINTAMENOT VERKSAMHETSKOSTNADER OPERATING EXPENSES 1000 €	2003	2004	2005	
Nettomenot Nettoutgifter Net expenditure	12 536	11 850	13 576	
Tulot Intäkter Revenue	2 427	2 415	2 505	
Bruttomenot yhteensä Bruttoutgifter Gross expenditure	14 963	14 265	16 081	
Suomessa pysyvästi asuvat ulkomaalaiset Fast bosatta utlänningar i Finland				
Aliens permanently resident in Finland	107 100	108 424	113 925	
HAKEMUKSET ANSÖKNINGAR APPLICATIONS	2003	2004	2005	2004/2005 MUUTOS %
1. Oleskeluluvat Uppehållstillstånd Residence permits	11 798	16 585	19 372	19
2. Turvapaikka Asyl Asylum	2 363	2 864	2 684	-6
3. Oleskeluluvat - perheside, pakolaiset Uppehållstillstånd - familjeband, flyktingar Residence permits - family ties, refugees	181	231	176	-24
4. Oleskeluluvat, pakolaishiintö Uppehållstillstånd, flyktingkvota Residence permits, refugee quota	505	384	697	7
5. Käännyttämisasiat Avvisning Refusals of entry	2 835	3 105	2 557	4
6. Karkotusesitykset Utvisning Deportation	141	103	128	24
7. Pakolaisen matkustusasiakirjat Resedokument för flykting Refugee travel documents	1 345	1 409	1 544	10
8. Muukalaispassit Främlingspass Aliens passports	1 649	2 068	2 156	4
9. Takaisinottoasiat (sis. Dublin) Återtagande ärenden Requests to take back				
- Suomelle tehdyt takaisinotto- ja vastaanottopyynnöt Begäran om återtagande och mottagning som framställts till Finland Requests to take back and take charge made to Finland	542	456	420	-8
- Suomen tekemät takaisinotto- ja vastaanottopyynnöt Begäran om återtagande och mottagning som framställts av Finland Requests to take back and take charge made by Finland	587	1 566	1 263	-19
- Suomen tekemät tiedustelut Förfrågningar som gjorts av Finland Inquiries made by Finland	2 827	512	439	-14
- Suomelle tehdyt tiedustelut Förfrågningar som gjorts till Finland Inquiries to Finland	1 528	606	651	7
10. Kansalaisuushakemukset Medborgarskapsansökningar Citizenship applications	2 630	2 004	2 533	26
11. Kansalaisuusilmoitukset Medborgarskapsanmälningar Citizenship declarations	2 053	2 515	2 306	-8
12. Kansalaisuusaseman määrittäminen ja tiedustelut Förfrågan om medborgarskap Citizenship inquiries	1 378	990	987	0
Yhteensä Sammanlagt Totally	39 695	37 726	37 913	0

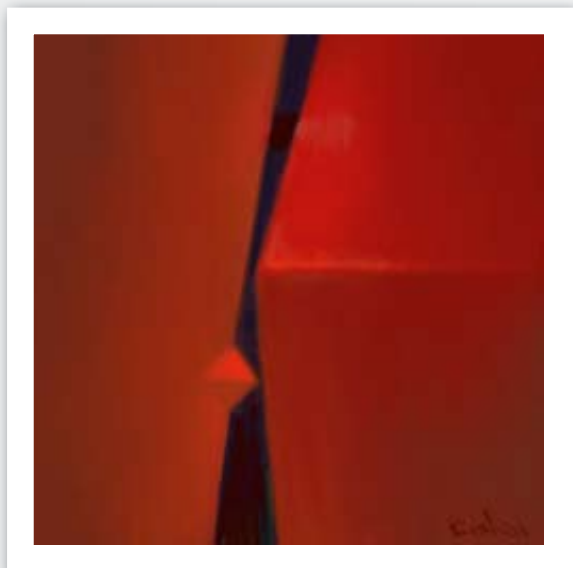
Avainlukuja | Nyckeltal | Key Figures

PÄÄTÖKSET HAKEMUKSIIN AVJORDA ANSÖKNINGAR DECISIONS ON APPLICATIONS		2003	2004	2005	2004/2005 MUUTOS %
1.	Oleskeluluvat Uppehållstillstånd Residence permits (sis., ink., inc. 2-3)	11 612	16 399	16 975	4
2.	Turvapaikka Asyl Asylum	2 719	3 581	2 447	-32
3.	Oleskeluluvat - perheside, pakolaiset ja näihin rinnastettavat Uppehållstillstånd - familjeband, flyktingar Residence permits - family ties, refugees	243	315	183	-72
4.	Oleskeluluvat pakolaiskiintiössä Uppehållstillstånd, inom flyktingkvota Residence permits, within the refugee quota	454	507	612	19
5.	Käännyttämispäätökset Avvisning Refusals of entry	2 957	3 430	2 600	-24
6.	Karkottamispäätökset Utvisning Deportation	119	178	129	-28
7.	Pakolaisen matkustusasiakirjat Resedokument för flykting Refugee travel documents	1 277	1 371	1 555	13
8.	Muukalaispassit Främlingspass Aliens passports	2 013	2 225	2 165	-3
9.	Takaisinottoasiat (sis. Dublin) Återtagande ärenden Requests to take back				
	- Suomelle tehdyt takaisinotto- ja vastaanottopyynnot Begäran om återtagande och mottagning som framställts till Finland Requests to take back and take charge made to Finland	542	456	420	-8
	- Suomen tekemät takaisinotto- ja vastaanottopyynnot Begäran om återtagande och mottagning som framställts av Finland Requests to take back and take charge made by Finland	587	1 566	1 263	-19
	- Suomen tekemät tiedustelut Förfrågningar som gjorts av Finland Inquiries made by Finland	2 827	512	439	-14
	- Suomelle tehdyt tiedustelut Förfrågningar som gjorts till Finland Inquiries sent to Finland	1 528	606	651	7
10.	Kansalaisuushakemukset Medborgarskapsansökningar Citizenship applications	3 039	4 695	3 893	-17
11.	Kansalaisuusilmoitukset Medborgarskapsanmälningar Citizenship declarations	1 479	2 504	2 376	-1
12.	Kansalaisuusaseman määrittäminen ja tiedustelut Förfrågan om medborgarskap Citizenship inquiries	1 653	985	883	-10
	Yhteensä Sammanlagt Totally	39 806	42 337	36 591	-14
Vuosien 2003 ja 2004 yhteensä-luvuissa on myös erilliset työluvut ja lausunnot edustustoille, joita ei enää vuonna 2005 ollut. Taulukoissa olevat luvut ovat hakemus- tai asiämääriä, ei henkilömääriä. Sammanlagda ansökningar under åren 2003 och 2004 inkl. vissa arbetstillstånd och utlåtanden till beskickningarna som förekommer inte mera under året 2005. Talen i tabellerna anger antalet ansökningar och ärenden, inte antalet personer. Totally figures in years 2003 and 2004 incl. certain work permits and statements to Finnish foreign missions which no more exist in 2005. The figures shown are applications or administrative matters, not individuals.					

Avainlukuja | Nyckeltal | Key Figures

[illegible]

English summary 2005

Ihab Bishai
TWO PYRAMID EDGE
akryyli kankaalle
120 x 120 cm, 2006

A year of stabilizing our functions

The Directorate of Immigration celebrated its tenth anniversary in 2005. Immigration, asylum procedures and citizenship were the core issues of the past decade but the emphasis is now shifting and the numbers of people applying for asylum is rising. Changes in legislation and EU membership have created a number of new issues associated with immigration.

In 2005 we updated the Directorate of Immigration's vision and created a joint strategy and new values. Our new values are an open, competent and fair Directorate of Immigration. The key goals for 2006 are to implement the values and put the strategy into practice.

One of our most important development projects was linked with the introduction of electronic immigration processes, which affects all the officials who work in the administration of immigration. The specifications were completed in 2005 and the aim is to be in a position to implement the project by the beginning of 2007; it will be taken into productive use at

the beginning of 2009. Another project implemented in 2005 was the 'Manu' extranet service which is an electronic handbook for officials. There are about 15,000 potential users of Manu.

A new major task for the Directorate of Immigration will be to participate in the prevention of human trafficking and to help its victims. Another challenging task is tracing the families of unaccompanied underage asylum seekers. A Government Bill concerning this issue is being drawn up.

The basis for all this development is skilled and motivated personnel. The Directorate of Immigration has focused on well-being and coping at work. Leadership development also supports these activities. Our goal is to be a valued expert in our own field of activity.

Jorma Vuorio
Director-General

...

Increase in the number of applications for residence permits

"The number of applications for residence permits submitted by foreign students increased in 2005 and residence permit applications submitted by employed persons also increased slightly. Most of the applications submitted by foreign students came from Russia and China. The majority of students obtained the right to study in Finland. The main reason for turning down an application was lack of a student place or insufficient income," explains Director of Immigration Unit **Heikki Taskinen**.

Once an application had been received by the Directorate of Immigration it took about 20 days for a foreign student to be issued with a residence permit and 46 days for an employed person. The processing time for applications by persons with family ties in Finland was 115 days on average and it took about one year for applications made by refugees with family ties to be processed. According to Taskinen, the fact that refugees often lack official papers constitutes a problem and DNA testing takes time. The majority of applications on the basis of family ties were approved. 4,548 family ties applications were processed in 2005.

In 2005, the number of people wishing to return to Finland from the former Soviet Union was brought up to date and returnees were assessed. In Russia, the number of people wishing to return to Finland was 15,000–16,000 and in Estonia this figure was 800–900. The total figure for people wanting to return from Russia was originally 21,000 and from Estonia 5,000.

Number of asylum seekers has decreased

In 2005, the refugee quota was 750 people and 675 people were approved within this quota. Half of the people who had their applications approved came from Myanmar.

A total of 3,574 asylum applications and 3,439 application decisions were made. 12 applicants were granted asylum in Finland, 585 applicants were granted a residence permit – 259 of these were temporary – and 2,472 applications were rejected.

“The number of asylum seekers decreased by 7% compared with the previous year but the number of unaccompanied underage asylum seekers increased significantly as did the number of ‘Dublin cases’,” explains Director of Regional Unit **Esko Repo**.

“A Dublin case means that an asylum seeker has usually applied for asylum in some other EU country before applying for asylum in Finland. There were 1,355 of these cases,” explains Repo.

“The number of applications made by Romas increased in 2005 – mainly Bulgarian citizens. Their applications were processed more quickly and all applications were turned down. We carry out close cooperation with the police and applicants were escorted home by the police on many separate occasions throughout the year,” explains Repo.

Number of citizenship applications remains the same

The number of citizenship declarations has remained the same since 2004. The transitional period for the entry into force of the new Nationality Act on June 1, 2003, which has made it easier for former Finnish citizens and their descendants to acquire Finnish citizenship, has already reached the halfway mark. The transitional period will end on May 31, 2008. In 2005, foreigners, in particular, were informed of the opportunity to acquire Finnish citizenship and advised that this transitional period is only in force for a specific period.

“Acquiring Finnish citizenship by declaration is a much faster and easier way than submitting an application. The declaration procedure is limited to certain groups who have a legal right to Finnish citizenship,” explains Director of Nationality Unit **Tiina Suominen**.

The Nationality Unit continued to focus on cutting down the waiting time for processing citizenship applications in addition to carrying out the normal tasks associated with dealing with citizenship applications. Two separate projects are underway in the Unit and their aim is to cut down the backlog of applications from previous years. Processing times were speeded up so that the average time for processing all citizenship applications was 551 days in 2005, i.e. 386 days faster than in 2004.

According to the Nationality Decree, different authorities must agree on how to organize the cooperation involved in Finnish nationality issues. A working group on nationality led by the Directorate of Immigration met eight times in 2005 in order to assess different problem areas. In addition to the Directorate of Immigration other major authorities that deal with nationality/citizenship issues, i.e. the Population Register Centre, local register offices, the Ministry for Foreign Affairs and Finnish diplomatic missions abroad, the police, the Frontier Guard, the Defence Staff and the Centre for Non-Military Service.

Extensive cooperation network in Finland and all over the world

During 2005, application directives regarding the Aliens Act have been prepared in the Legal Service and Country Information Unit. Director of the Unit **Jaana Vuorio** explains that directives on income, students, family ties, Ingrian Finns and entrepreneurship have already been prepared.

Other important tasks carried out by the Unit are planning and carrying out training in legal issues and developing the LEGIS database. In 2005, the Unit also produced quarterly reviews of numbers of asylum seekers and decisions on asylum applications including graphic presentations of issues associated with asylum seeking for the Directorate of Immigration and its interest groups.

In 2005 the Directorate of Immigration granted temporary residence permits for 259 asylum seekers, most of the applications for asylum came from citizens of Afghanistan, Iraq and Somalia. The Directorate of Immigration has drawn up international protection strategies for these countries. These strategies state that temporary residence permits are granted to those asylum seekers for whom it is not possible to grant international protection or a residence permit on other grounds stated in the Aliens Act.

Strategies associated with international protection have also been given to citizens of Nigerian and asylum seekers from the Balkans (Serbia and Montenegro, Macedonia and Bosnia Herzegovina). As applicants from these countries can be returned, failed applicants are turned away and not granted a temporary residence permit.

COUNTRY INFORMATION SERVICE SEEKS INFORMATION TO SUPPORT DECISION MAKING

The Country Information Service acquires, produces and analyses information on the countries of origin of refugees and immigrants who come to Finland. Researchers also travel to different countries to acquire information. In 2005 a researcher from the Country Information Service went to Kosovo and Iran in order to acquire information and also took part in quota-setting trips to Iran and Thailand.

Data acquisition and analysis have resulted in hundreds of answers to questions on different countries, a survey of Belarus and local fact packs on Somalia and Nigeria in 2005 as part of a new service. Through local fact packs it is possible to assess an applicant's knowledge of his/her own country, if necessary. In 2005, the Country Information Service compiled statements on the situation regarding country strategies for the countries of origin.

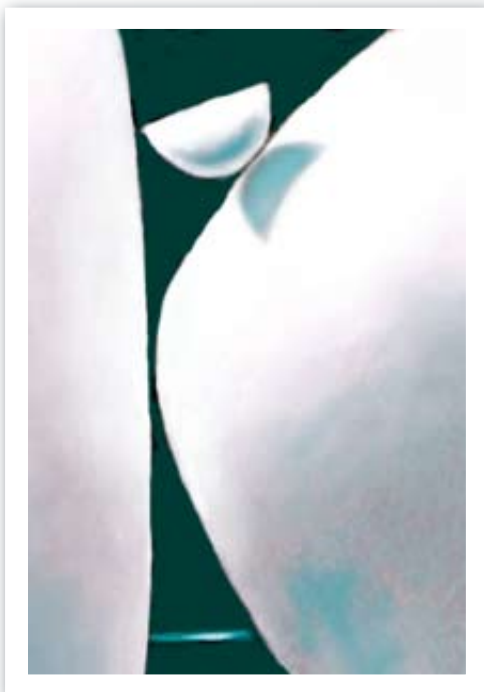
Network services are the most important channels of information

The Directorate of Immigration's most important channels of communication are its website www.uvi.fi, the Suvi intranet and Manu extranet. The Directorate's website provides information on the principles and practices of immigration to Finland. The quality of information on this website is constantly being improved.

The online 'Finnish Citizenship?' service was added to the website in 2005. The aim of this service is to provide interested parties with guidance on applying for Finnish citizenship. The service helps the user form a general picture of their own situation so they can then assess whether they fulfil the requirements for acquiring Finnish citizenship. The service is available in Finnish, Swedish and English.

The artwork in this year's annual report has been created by Ihab Bishai who is Egyptian. Bishai, who moved to Finland in 2001, has studied art at Philadelphia College and Pennsylvania Academy of the Fine Arts in the USA. www.bishai.com

Svensk resumé 2005

Ihab Bisha
HALF MOON
akryyli puulle
77 x 122 cm, 2005

Ett år av stabilisering

År 2005 fyllde Utlänningsverket tio år. Under de tio åren har invandring, asylförfaranden och medborgarskapsfrågor alla varit viktiga ärenden för verket, men deras inbördes prioriteringar har varierat och antalet asylsökande har tilltagit. Ändrad lagstiftning och medlemskapet i Europeiska unionen har medfört mycket nytt i utlänningsärendena.

År 2005 uppdaterade vi Utlänningsverkets vision och verksamhetsidé. Vi lade också upp en ny strategi och justerade våra värderingar. Enligt de nya värderingarna skall Utlänningsverket vara öppet, kompetent och rättvist. Vårt centrala mål för år 2006 är att låta värderingarna slå rot och att omsätta strategin i praktiska åtgärder.

Vårt viktigaste utvecklingsprojekt under året var en överföring av utlänningsprocesserna till elektronisk form. De elektroniska förfarandena tillämpas av alla myndigheter som har att göra med utlänningsförvaltningen. Definitionsarbetet

blev färdigt år 2005 och målet är att projektet senast år 2007 omsätts i praktisk tillämpning. I full användning skall systemet vara från början av år 2009. Ett annat projekt som genomförts år 2005 är Manu, en för alla myndigheter gemensam extranetlösning som är tänkt att fungera som ett slags elektroniskt uppslagsverk. Antalet potentiella Manu-användare är omkring 15 000.

Ett nytt och betydelsefullt område för verket kommer att vara medverkan i kampen mot människohandel och i insatserna för att hjälpa människohandelns offer. En krävande uppgift är också insatserna för att spåra familjerna till minderåriga asylsökande som kommit till Finland på egen hand; ett lagförslag om detta är under beredning.

En viktig förutsättning för all utveckling är att vår personal är kompetent och välmotiverad. Inom verket har vi satsat på arbetshälsa och bevarande av arbetsförmågan. En utveckling av ledarfunktionerna är till stöd för dessa insatser. Vårt mål är att vara en erkänd och uppskattad specialistorganisation på vårt område.

Jorma Vuorio
överdirektör

...

Ansökningarna om uppehållstillstånd har ökat

– År 2005 tilltog mängden ansökningar som gällde uppehållstillstånd för studerande. Även ansökningarna som gällde arbetande ökade i viss mån. De flesta ansökningarna om uppehållstillstånd för studier kom från Ryssland och Kina. Den största delen av ansökningarna godkändes. När avslag gavs berodde det i allmänhet på att de sökande inte hade fått studieplats eller på att deras utkomst inte var ordnad, berättar direktör **Heikki Taskinen**.

Från det att ansökningarna kommit in till Utlänningsverket tog handläggningen i medeltal 20 dygn för studerande och 46 dygn för arbetstagare. Ansökningarna på grund av familjeband behandlades i snitt i 115 dygn, och när det gällde flyktingars familjeband pågick förfarandet i omkring ett år. Taskinen berättar att problemet för flyktingarnas del är att dessa inte har identitetshandlingar, och att DNA-test är

tidsödande. Den största delen av ansökningarna som gjordes med hänvisning till familjeband godkändes. Inalles 4 548 ansökningar med familjemotivering var under behandling år 2005.

Under året uppdaterades kön av återflyttare från före detta Sovjetunionen och det företogs en kartläggning av hur många som önskade flytta. Antalet personer i Ryssland som med hänvisning till återflyttningsreglerna önskade komma till Finland var 15 000–16 000, i Estland var de 800–900. Köernas totala längd var ursprungligen 21 000 från Ryssland och 5 000 från Estland.

Minskat antal asylsökande

Flyktingkvoten år 2005 var 750 personer, och 675 kvot-flyktingar intogs. Hälften av dem var från Myanmar.

Antalet sökande av asyl i Finland var 3 574, och 3 439 personer fick sina asylärenden avgjorda. 12 sökande beviljades asyl och 585 fick uppehållstillstånd. Av dem var 259 temporära tillstånd. 2 472 avgöranden innebar nekande beslut.

– Antalet asylsökande minskade totalt med sju procent jämfört med föregående år, men antalet minderåriga, ensamma barn som sökte asyl ökade betydligt. Likaså har mängden så kallade Dublinfall förblivit stor, berättar direktör **Esko Repo**.

– Dublinfallen är fall där det visar sig att de asylsökande redan tidigare ansökt om asyl i något annat EU-land, innan de gjorde det i Finland. Antalet fall av det här slaget var 1 355 under året, säger Repo.

– Antalet romer som ansökte om asyl steg år 2005. De var till största delen bulgariska medborgare. Deras ansökningar behandlades med påskyndat förfarande och asyl förvägrades i samtliga fall. Vi har ett nära samarbete med polisen. De sökande skickades med poliseskort tillbaka till sina hemländer, flera gånger under året, säger Repo.

Mängden medborgarskapsanmälningar har hållits konstant

Antalet anmälningar om medborgarskap hölls på samma nivå som under år 2004. Sedan den nuvarande medborgarskapslagen infördes den 1 juni 2003 har en övergångsperiod gällt; denna period skall göra det lättare för tidigare finska medborgare och deras efterkommande att återta eller få finskt medborgarskap. Perioden har nu löpt halva tiden och den upphör den sista maj 2008. År 2005 informerades särskilt f.d. finländare utomlands om deras möjligheter att återta finskt medborgarskap, och då påpekades det också att detta bara får ske under en övergångsperiod.

– För den som vill bli medborgare är anmälan om medborgarskap ett enklare och snabbare sätt än medborgarskapsansökan, men en sådan anmälan godkänns ju bara när den gjorts av en person som enligt lagen är berättigad till medborgarskap, säger direktör **Tiina Suominen**.

Medborgarskapsenheten inriktade sig år 2005 fortfarande på att minska köerna av ansökningar, parallellt med det normala arbetet för att handlägga ansökningarna. Två olika projekt pågår inom enheten, båda med målet att förkorta köerna av ansökningar som anhopats under tidigare år. Handläggningstiderna kunde i själva verket förkortas så att de år 2005 i medeltal var 551 dagar, vilket var en minskning med 386 dagar från året innan.

Enligt medborgarskapsförordningen skall de olika myndigheterna överenskomma om samarbete i ärenden som har att göra med beviljande av finskt medborgarskap. En medborgarskapsarbetsgrupp under Utlänningsverkets ledning sammanträdde år 2005 åtta gånger, bl.a. för att utreda olika problemområden. Representerade i arbetsgruppen var förutom Utlänningsverket vissa andra myndigheter av betydelse i medborgarskapsärenden, som befolkningsregistercentralen, magistraterna, utrikesministeriet med dess beskickningar, polisen, gränsbevakningsväsendet, Huvudstaben och Civiltjänstcentralen.

Vidsträckt samarbetsnät i Finland och i hela världen

Under år 2005 har det inom enheten för juridisk service och länderinformation företagits beredning av anvisningar om hur utlänningslagen skall tillämpas. Enhetens chef, direktör **Jaana Vuorio**, berättar att detta slags anvisningar redan har gjorts beträffande utkomst, studerande, familjeband, ingermanländare och idkande av näring.

Planering och realisering av utbildning i juridiska frågor samt utvecklandet av den juridiska databasen LEGIS hör också till enhetens viktiga uppgifter. Likaså producerade enheten år 2005 kvartalsöversikter om trenderna för asylsökandet samt grafiskt material om asylfrågor för användning både inom verket och hos olika intressentgrupper.

År 2005 beviljade Utlänningsverket 259 tillfälliga uppehållstillstånd för asylsökande, övervägande afghanska, irakiska och somaliska medborgare. Verket har gjort linjedragningar beträffande det internationella skyddet för dessa länders del. Enligt dessa linjer utfärdas temporära uppehållstillstånd för personer som inte kvalificerar sig för internationellt skydd, och som inte kan beviljas uppehållstillstånd med stöd av någon annan av motiveringarna i utlänningslagen.

Linjedragningar inom ramen för det internationella skyddet har år 2005 också slagits fast beträffande nigerianska medborgare och personer som flytt från Balkanregionen (Serbien och Montenegro, Makedonien och Bosnien-Hercegovina). Människorna från dessa stater får repatrieras, varför de som fått avslag på sin ansökan avvisas, utan att ens få tillfälligt tillstånd.

LÄNDERINFORMATIONEN BEHÖVER DATA TILL STÖD FÖR BESLUTEN

Utlänningsverkets s.k. länderinformation har till uppgift att skaffa fram, producera och analysera uppgifter om länder från vilka det till Finland kommer flyktingar och invandrare. Personalen företar också besök i olika länder för insamling av data. År 2005 gjorde en forskare en studieresa i Kosovo och i Iran samt deltog i resor till Iran och Thailand i syfte att välja kvotflyktingar därifrån.

Tack vare datainsamlingen och analyserna har hundratals frågor om länderna kunnat besvaras. Det har uppgjorts en översikt av förhållandena i Vitryssland, och en ny service för året var paketen med lokalinformation beträffande Somalia och Nigeria. Syftet med lokalinformation är att kartlägga sökandens kunskaper om sin ursprungsland om det behövs. År 2005 sammanställde länderinformationen utredningar om situationen i olika ursprungsländer, med tanke på de lands-specifika linjedragningarna.

...

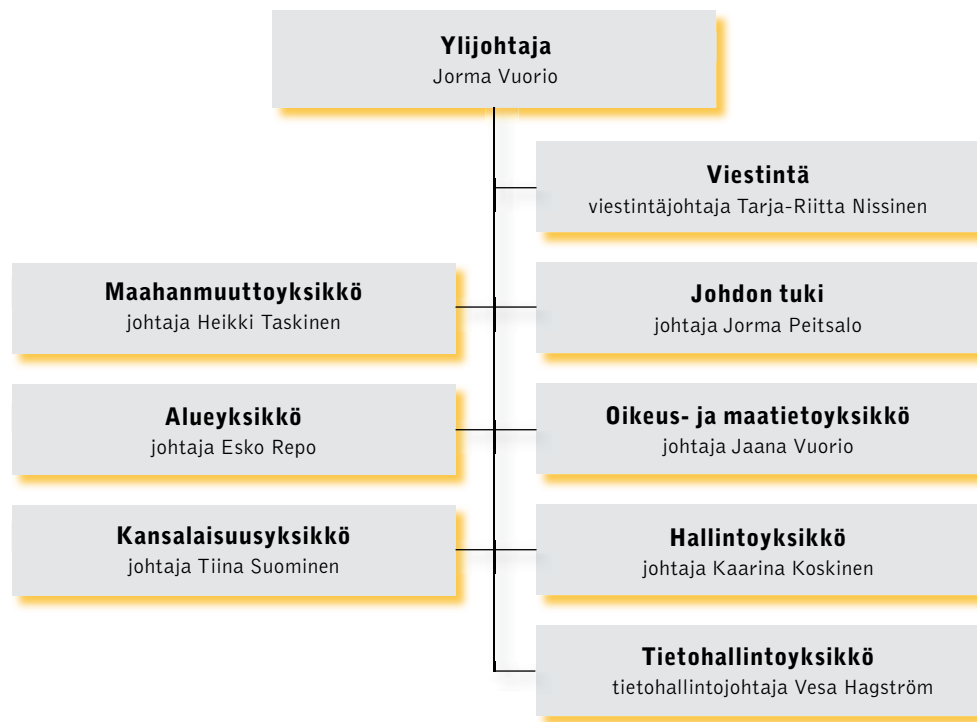
Webbtjänsterna är de viktigaste informationskanalerna

Utlänningsverkets viktigaste informationskanaler utåt är webbplatsen www.uvi.fi, intranet Suvi och extranet Manu. På verkets webbplats ges information om de principer och den praxis som gäller för inresa till Finland. Informationens tillgänglighet förbättras kontinuerligt.

År 2005 utökades webbsidorna med en tjänst som heter Finskt medborgarskap? vars syfte är att vara till hjälp för dem som är intresserade av att förvärva medborgarskap i Finland. Tjänsten låter den intresserade göra en bedömning av sin personliga situation och studera vilka hans eller hennes förutsättningar för medborgarskap är. Tjänsten fungerar på finska och svenska samt på engelska.

Illustrationerna i denna årsberättelse är gjorda av den egyptiske konstnären Ihab Bishai. Bishai som år 2001 flyttade till Finland har studerat konst i USA, vid Philadelphia College och Pennsylvania Academy of the Fine Arts. www.bishai.com

Organisaatio 1.4.2006

UVI lyhyesti

Ulkomaalaisvirasto (UVI) on sisäasiainministeriön alainen virasto, joka aloitti toimintansa 1.3.1995

HALLITUN MAAHANMUUTON EDISTÄMINEN

Ulkomaalaisvirasto toteuttaa Suomen virallista maahanmuutto- ja pakolaispolitiikkaa, jonka keskeisenä periaatteena on hallitun maahanmuuton edistäminen.

Tämä tarkoittaa:

- > Ihmis- ja perusoikeuksien, hyvän hallinnon ja oikeusturvan periaatteiden korostamista
- > Maahanmuuttoon liittyvien väärinkäytösten estämistä

UVIN TEHTÄVÄT

- > Ulkomaalaisten maahanmuuttoa, maassa oleskelua ja pakolaisuutta koskevat asiat
- > Suomen kansalaisuutta koskevat asiat
- > Tietopalvelut poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kotimaista että kansainvälistä yhteistyötä varten
- > Ulkomaalaisrekisterin ylläpito

ULKOMAALAISVIRASTO 2012

Ulkomaalaisviraston tahtotila ja visio vuonna 2012: Maahanmuutosta kansalaisuuteen – huipputaustaan muuttuvassa maailmassa yksilön ja yhteiskunnan parhaaksi.

HYVÄÄ PALVELUA JA AMMATTITAITOA

Ulkomaalaisviraston arvot rakentuvat demokraattisen oikeusvaltion ja pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan arvopohjalle voimakkaasti kansainvälistyvässä ympäristössä. Ulkomaalaisviraston arvot on kiteytetty muotoon: avoin, osaava ja oikeudenmukainen UVI.

KESKEISET YHTEISTYÖKUMPPANIT

- > Poliisi
- > Rajavartiolaitos
- > Työministeriö
- > Ulkoasiainministeriö

Egyptiläinen **Ihab Bishai** on opiskellut taidetta Philadelphia Collegessa ja Pennsylvania Academy of the Fine Arts'ssa Yhdysvalloissa. Suomeen hän muutti vuonna 2001.

Bishai tekee tietokonegrafikkaa ja maalaa sekä öljy- että akryylinäköillä. Inspiraatiot töihinsä Bishai ammentaa Välimeren aukeista maisemista. Hän kuvaan töissään ihmisen haurautta verrattuna maailmankaikkeuteen. Hän maalaa töihinsä avaruutta ja tilaa, jossa ihmishahmo on vain pieni osa kokonaisuutta.

Ihab Bishain taidetta on nähtävillä internet-osoitteessa **www.bishai.com**

www.uvi.fi

Ulkomaalaisvirasto

Katuosoite | Panimokatu 2 A
Postiosoite | PL 18
00581 Helsinki
Puhelinvaihte | (09) 4765 500
Faksi | (09) 4765 5858
Sähköposti |
Ulkomaalaisvirasto@uvi.fi
tai etunimi.sukunimi@uvi.fi

Utlänningsverket

Gatuadress | Bryggerigatan 2 A
Postadress | PB 18
00581 Helsingfors
Telefonväxel | (09) 4765 500
Telekopia | (09) 4765 5858
Elektronisk postadress |
Ulkomaalaisvirasto@uvi.fi
eller förnamn.släktnamn@uvi.fi

The Directorate of Immigration

Street address | Panimokatu 2 A
Postal address | P.O. Box 18
00581 Helsinki
Exchange | +358 9 4765 500
Telefax | +358 9 4765 5858
E-mail |
Ulkomaalaisvirasto@uvi.fi
or given name.surname@uvi.fi